

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

**Ilustrace Zdenka Seydla pro nakladatelství Odeon a
Československý spisovatel**

Bakalářská diplomová práce

ELIŠKA BURDOVÁ

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Olomouc 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití v práci řádně uvedených pramenů a literatury.

V Nivnici dne 10. 5. 2018

Eliška Burdová

Rozsah práce ve znacích: 83 437 znaků

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu prof. PhDr. Ladislavu Danielovi, Ph.D. za odborné vedení bakalářské diplomové práce, četné rady a podněty.

Dále bych chtěla poděkovat paní Mgr. Blance Chocholové za pomoc při mém bádání, vlídnost, hojné rady a poskytnutí fotografií Václava Chocholy. Dále panu Ivanu Zmatlíkovi za možnost setkání a poskytnutí informací a panu Mgr. Ladislavu Daňkovi za cenné rady. Poděkování patří také Alšově jihočeské galerii v Hluboké nad Vltavou, Národnímu muzeu v Praze, zejména jeho oddělení knižní kultury, Moravské galerii v Brně, Muzeu umění v Olomouci a Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě za vstřícné jednání a poskytnutí doprovodného obrazového materiálu. Také bych chtěla poděkovat Památníku národního písemnictví v Praze, především Oddělení uměleckých sbírek za možnost prostudování originálních ilustrací Zdenka Seydla a pořízení fotodokumentace.

Obsah

1	Úvod	6
2	Dosavadní literatura o Zdenku Seydlovi	8
3	Život Zdenka Seydla, jeho úspěchy a tvorba.....	13
4	Československý spisovatel a Odeon.....	20
5	Ilustrační tvorba Zdenka Seydla	22
5.1	Lineární kresba	23
5.2	Inspirace Čínou	25
5.3	Ornamentální řešení plochy	26
5.4	Veselá barevnost	29
5.5	Proměny tvaru	31
5.6	Koláž	33
5.7	Výtvarné dílo jako doprovodná ilustrace	35
6	Inspirační zdroje v umělecké tvorbě.....	37
7	Závěr.....	39
9	Summary.....	40
11	Seznam použitých zkratk	41
12	Seznam ilustrovaných knih, zařazených do bakalářské práce	42
12.1	Československý spisovatel.....	42
12.2	Odeon	42
12.2.1	Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (1953–1960)	42
12.2.2	Státní nakladatelství krásné literatury a umění (1961–1965)	42
12.2.3	Odeon (1966–dosud).....	43
12.3	Knihy mimo nakladatelství ČS a Odeon zmíněné v práci	43
13	Seznam použité literatury	44
13.1	Literatura	44
13.2	Katalogy výstav.....	45
13.3	Periodika	46
13.4	Bakalářské práce	46
13.5	Internetové zdroje.....	47
14	Seznam obrazové přílohy.....	48
15	Obrazová příloha.....	53
16	Anotace	90

1 Úvod

Zdenek Seydl byl významným umělcem minulého století, který svou bohatou všestrannou výtvarnou činností doprovázel všechny generace. Kreslil a maloval již od dětství a jeho nadání podporoval jeho nevlastní otec, akademický sochař Karel Pokorný. Možnost vzdělání u Jana Konůpka a později u Františka Kysely obohatila Seydlovu výtvarnou tvorbu především o grafické techniky. Na počátku II. světové války se stal ještě jako student členem skupiny *Sedm v říjnu*, jejíž umělecké počátky reagovaly na válečnou izolaci a omezování uměleckého projevu.

Jeho výtvarný talent pronikal do mnoha uměleckých oblastí, což mu umožnilo zaujmout jak dětské, tak dospělé publikum. Z jeho rukou pochází nespočetné množství děl od kreseb, grafických listů, olejomalb až po návrhy divadelních kostýmů, scén, loutkových nebo animovaných filmů a knižních realizací. Sám zastával názor, „že určitý styl, jeden určitý způsob malování se přežije. Ať děláte, co děláte, a ať to děláte sebelíp, když to trvá dlouho, začnete to nutně dělat špatně. Každá dokonalost jednou devaluje. Proto také není dobré soustředit se jen na jednu techniku, na malbu, grafiku, kresbu, film, divadlo. Rád střídám způsoby práce. Jedna technika osvěží druhou.“¹

Od počátku založení nakladatelství Československý spisovatel byl zaměstnán jako výtvarný redaktor, díky čemuž je široké veřejnosti znám zejména jako knižní grafik a ilustrátor. Ačkoliv bylo možné se se Zdenkem Seydlem setkávat téměř denně prostřednictvím valného počtu knih, na jejichž produkci se podílel od konce čtyřicátých let minulého století, koncem dvacátého století pomalu upadal v zapomnění. V dnešní době se však jeho jméno dostává opět do popředí, a to zejména díky badatelskému zájmu o velká množství knižních obálek, které Zdenek Seydl vytvořil, a které jsou snadno rozpoznatelné již na první pohled.

Hlavní pohnutkou k napsání této bakalářské práce bylo poznání osoby Zdenka Seydla a jeho výtvarného projevu spjatého s ilustrační tvorbou literárních děl pro dospělé čtenáře. Vzhledem k jeho rozsáhlému, obtížně obsažitelnému ilustrátorskému počínu je zájem soustředěn prozatím jen na dvě významná nakladatelství, a to Československý spisovatel a Odeon (dříve SNKLHU, SNKLU).²

¹ Jaromír Pelc – Karel Sýs, *Návštěvy v ateliérech*, Praha 1981, s. 104–109, cit. s. 107.

² Hovoří-li se v bakalářské práci o nakladatelství Odeon, je tím myšlena i perioda od počátku vzniku v roce 1953, kdy neslo název Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění a od roku 1961 Státní nakladatelství krásné literatury a umění. Název Odeon získalo nakladatelství až v roce 1966. – Michal

Následující kapitola předkládá zastoupení Zdenka Seydla v literatuře, která mnohdy pramení ze vzpomínek jeho přátel. Třetí kapitola si klade za cíl přiblížit umělcův život, etapy, jenž se odráží v jeho umělecké tvorbě a nastiňuje přehled jeho všestranné výtvarné činnosti. Pro zachování kontextu spolupráce Zdenka Seydla s nakladatelstvím Československý spisovatel a Odeon je v další kapitole ve zkratce popsán vývoj těchto nakladatelství. Pátá kapitola se soustřeďuje na Seydlovo pojetí ilustrace a na jejím výtvarném ztvárnění. Předně má za cíl nastínit a charakterizovat podobu ilustrací a poukázat na důležité rysy Seydlova ilustrátorského projevu, které by čtenářům umožnily snadnější rozpoznání umělcova rukopisu. Ačkoliv je bakalářská práce soustředěna na nakladatelství Československý spisovatel a Odeon, pro pochopení vývoje tendencí Seydlovy ilustrátorské tvorby bylo nutné pracovat také s publikacemi mimo tato dvě nakladatelství, které Seydl ilustroval. Poslední kapitola předkládá inspirační prameny a vlivy, které se uplatňují jednak v ilustracích, ale také v umělecké tvorbě Zdenka Seydla.

2 Dosavadní literatura o Zdenku Seydlovi

Uměleckou oblastí prostupuje jméno Zdenka Seydla téměř celou druhou polovinu dvacátého století, není tudíž obtížné jeho osobu najít v soudobé literatuře. Nejrannější zmínky o umělci však nepodávají faktické údaje o jeho životě. Ve čtyřicátých letech, kdy začal Seydl samostatně vystavovat, vychází katalogy s úvodními slovy, jejichž autory byli především jeho přátelé. V textech se lze seznámit spíše s osobností výtvarníka a charakterem jeho umělecké tvorby, které jsou autory vnímány subjektivně.³ Koncem čtyřicátých let přibýly v katalogích heslovité životopisné údaje, postihující hlavní milníky Seydlova života.⁴

Ucelenější přehled života a umělecké tvorby Zdenka Seydla nastínil historik umění a kurátor Miroslav Lamač v periodiku *Tvar*.⁵ V článku zmínil inklinaci umělce k Číně a Orientu, která se projevuje v jeho výtvarném vyjadřování a poukázal na odkaz Josefa Čapka v uměleckém zpracování knižních obálek. Z této stati plyne publikace *Zdenek Seydl: grafika*.⁶ Miroslav Lamač zde nepopsal pouze Seydlovu grafickou tvorbu, jak by bylo patrné z názvu. Pro ujasnění souvislostí připomenul práce pro ostatní obory jako textil, knihu, film, divadlo a další. V poznámce se lze prvně dočíst o tříměsíční cestě do Číny, kterou výtvarník absolvoval v roce 1957.

Od konce padesátých let až do počátku let sedmdesátých se osobnost Zdenka Seydla mnohdy objevuje v periodících. Úkolem se stalo zejména představení a připomenutí umělce široké veřejnosti. Články přibližují čtenářům podobu a smysl Seydlovy práce, jindy se jeho slovo vyskytuje v odpovědích týkajících se situace ve výtvarném umění nebo v rozhovorech, mapujících povahové rysy výrazových prostředků, disciplín a malířova vnímání světa.⁷

³ Jiří Kotalík, *Arnošt Paderlík, Zdenek Seydl* (kat. výst.), Spolek výtvarných umělců Mánes v Praze 1943. – Jarmila Glazarová, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Kabineta grafického umění v Praze 1945.

⁴ Ladislav Fikar, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Topičův salon v Praze 1949. – Ota Janeček, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Galerie Hollar v Praze 1954. – Ludvík Aškenazy, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Galerie Československý spisovatel v Praze 1956.

⁵ Miroslav Lamač, Zdeněk Seydl, *Tvar* IX, 1957, č. 1, s. 18–27.

⁶ Idem, *Zdenek Seydl: grafika*, Praha 1958.

⁷ Podoba a smysl Seydlovy tvorby: Jiří Padrta, Zdenek Seydl, *Hollar* XXIX, 1957, č. 2, s. 78–81. – Jaroslav Boček, Zdenek Seydl. Ilustrátor, malíř, typograf, *Knižní kultura* II, 1965, č. 8, s. 325–328. – Ludvík Aškenazy, Ludvík Aškenazy o Zdenku Seydlovi, *Československý voják* XVIII, 1969, č. 1, 11. 1., s. 25–26. – Situace ve výtvarném umění: Anketa k situaci v našem výtvarném umění, *Výtvarné umění* X, 1960, č. 6, 30. 9., s. 241–253. – Rozhovory: Zdenek Seydl, Krása všeho je v prostotě. Malíř Zdeněk Seydl, *Práce* XXVI, 1970, č. 138, 13. 6., s. 4. – Eva Adamová – Zdenek Seydl, Ilustrace jako kreslená filosofie, *Svobodné slovo* XXVII, 1971, č. 162, 10. 7., s. 11. – Michal Černík – Zdenek Seydl, Kolik slunců zná malíř Zdeněk Seydl, *Sedmíčka* IV, 1971, č. 45, 8. 7., s. 9.

Následné publikace, v nichž je výtvarník zastoupen, se většinou zaměřují pouze na jednotlivé oblasti tvorby. V roce 1964 vyšla kniha s názvem *Současná československá grafika*,⁸ kde autor Luboš Hlaváček věnuje prostor umělcově grafické tvorbě a technice. V publikaci *Jak se dívat na grafiku* popisuje Miroslav Houra dílo *Krocán* provedené technikou suché jehly v roce 1951 a hovoří o Seydlovi, že „využil ve svém krocánovi vlastnosti suché jehly až na hranici jejích možností.“⁹

Nahlédnutí do umělcovy typografie a zpracování knih poskytuje publikace Oldřicha Hlavsy a Karla Wicka *Typographia – Písmo, ilustrace, kniha*.¹⁰ Autoři nastiňují úpravu knihy *Gargantua a Pantagruel*, za kterou dostal Zdenek Seydl výroční cenu Odeonu. V pozadí nezůstala ani jeho práce pro divadlo. *Zdenek Seydl, Kostýmy* – tak zní kniha Aleše Fuchse plná dojmů ze setkání s výtvarníkem.¹¹ Zabývá se nejen kostýmními návrhy a divadelními scénami, ale také postřehy z umělcova života.

Od poloviny sedmdesátých let vycházela v Odeonu řada publikací *Soudobé české umění*. Útlé publikace malého formátu mapují jednotlivé druhy umění, v nichž je Zdenek Seydl zastoupen hned několikrát. Úvodní slovo postihuje problematiku tématu a zbylá část obsahuje medailony jednotlivých umělců doplněných obrázkem výtvarného díla.¹² Ve zkratce je zastoupen i v publikaci *Malá galerie českých malířů*.¹³

Důležitou publikací v oblasti Seydlovy tvorby je kniha *Návštěvy v ateliérech*,¹⁴ v níž vybraní umělci odpovídají na řadu aktuálních otázek, které jsou u Zdenka Seydla směřované především na jeho knižní produkci. Knihu doprovází černobílé fotografie Jaroslava Brabce.

Knihám a především ilustracím se věnuje historička umění a kurátorka Blanka Stehlíková. V medailonu publikace Františka Holešovského *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež* píše o výtvarnickově ilustrační tvorbě, že „hájl své právo výtvarníka kreslit, malovat nebo stříhat víceméně volné variace a představy, podnícené literárním dílem. Šlo mu o větší svobodu ilustrace proti staré interpretační nebo paralelní

⁸ Luboš Hlaváček, *Současná československá grafika*, Praha 1964, s. 82–83.

⁹ Miroslav Houra, *Jak se dívat na grafiku*, Praha 1971, s. 86. – Ibidem, cit. s. 86.

¹⁰ Oldřich Hlavsa – Karel Wick, *Typographia – Písmo, ilustrace, kniha*, Praha 1976, s. 282–287.

¹¹ Aleš Fuchs, *Zdenek Seydl. Kostýmy*, Praha 1977.

¹² Tomáš Vlček, *Současný plakát*, Praha 1976, s. 66–67. – Luboš Hlaváček, *Současná grafika I*, Praha 1977, s. 64–65. – Miroslav Nýdl, *Současná známková tvorba*, Praha 1978, s. 46–47. – František Dvořák, *Současné exlibris*, Praha 1979, s. 38–39. – Blanka Stehlíková, *Současná ilustrace dětské knihy*, Praha 1979, s. 32–33. – Karel Fabel, *Současná typo/grafie*, Praha 1981, s. 28–29. – Blanka Stehlíková, *Ilustrace*, Praha 1984, s. 24–25.

¹³ Vladimír Vimr, *Malá galerie českých malířů*, Praha 1980, s. 158.

¹⁴ Viz Pelc – Sýs (pozn. 1), s. 104–109.

úloze výtvarné složky knihy.“¹⁵ Velký zájem Blanky Stehlíkové o osobu Zdenka Seydla a zejména jeho tvorbu se projevil také v publikaci *Abeceda lásky, Osobnosti, které jsem znala*,¹⁶ která vyšla roku 2009. Stehlíková se zde jako první zmiňuje o Seydlově pozdním dítěti – dceři Rút.

O sledování variant abstraktních tendencí, které výtvarník grafickým zjednodušením přetvořil, se lze dočíst v kapitole zabývající se knižními obálkami v šedesátých letech. Zdenek Primus zasadil Seydlovy obálky z let 1963–1965 do tendencí neokonstruktivismu a poukazuje na umělcovy variace na dílo Victora Vasarelyho, Richarda Paula Lohseho a Güntera Fruhtrunka.¹⁷

Vzhledem k členství Zdenka Seydla ve skupině *Sedm v říjnu* se jeho jméno objevuje ve většině textů, které tuto skupinu mapují. Součástí obsáhlé publikace *Dějiny českého výtvarného umění*, je kapitola Vojtěcha Lahody, který v rámci skupiny *Sedm v říjnu* popisuje výtvarníkově vnímání v době protektorátu. Poukazuje na vyhnutí se narativních a patetických témat v zátiších, kterými se Seydl snažil překonat temnou dobu protektorátu.¹⁸ Hlavními se staly příspěvky Polany Bregantové, zabývající se typografií. V V. díle píše o vlivu Františka Muziky, ze kterého se umělec vzápětí vymanil.¹⁹ V následujícím díle jsou detailně popsána Seydlova typografická řešení knižních obálek Československého spisovatele vycházejících edic *Dílna, Bedna, Otázky a názory* a *Život kolem nás*.²⁰

Okrajově se umělec vyskytuje i v encyklopediích. Autorka hesla Eva Petrová v *Encyklopedii českého výtvarného umění* mylně uvádí, že Zdenek Seydl nebyl členem skupiny *Sedm v říjnu*. Doslova píše: „*Seydl se sice na čas sblížil s malíři skupiny Sedm v říjnu i Skupiny 42 (patrný vztah k Fr. Grossovi, Fr. Hudečkovi), ale zůstal mimo skupiny.*“²¹ Příspěvek Evy Petrové o Zdenku Seydlovi lze také nalézt v *Nové*

¹⁵ Blanka Stehlíková, Zdenek Seydl, in: František Holešovský, *Čeští ilustrátoři v tvorbě pro děti a mládež*, Praha 1989, s. 319–322. – Ibidem, cit. s. 321.

¹⁶ Eadem, *Abeceda lásky. Osobnosti, které jsem znala*, Praha 2009, s. 183–186.

¹⁷ Zdenek Primus, *Umění je abstrakce. Česká vizuální kultura 60. let*, Praha 2003, s. 63.

¹⁸ Vojtěch Lahoda, Melancholie, expresionismus a skupina Sedm v říjnu, in: Polana Bregantová – Lenka Bydžovská – Antonín Dufek et al., *Dějiny českého výtvarného umění 1939–1958*, V, Praha 2005, s. 75–103, zvl. s. 100.

¹⁹ Polana Bregantová, Typografie 1939–1948, in: Bregantová – Bydžovská – Dufek et al. (pozn. 18), s. 271–275.

²⁰ Eadem, Typografie 1958–2000, in: Polana Bregantová – Antonín Dufek – Josef Hlaváček et al., *Dějiny českého výtvarného umění 1958–2000*, VI/1, Praha 2007, s. 357–365.

²¹ EP [Eva Petrová], heslo Seydl Zdeněk, in: Emanuel Poche (ed.), *Encyklopedie českého výtvarného umění*, Praha 1975, s. 453–454. – Ibidem, cit. s. 454.

encyklopedii českého výtvarného umění,²² kde opět poukazuje, že umělec nebyl příslušníkem skupiny *Sedm v řijnu*.

K desátému výročí úmrtí Zdenka Seydla vyšla důležitá publikace *Autoportrét, který si napsal a nakreslil Zdenek Seydl*,²³ jako soukromý tisk pro přátele. Kniha vyšla z podnětu Seydlovy ženy Marie a Vladimíra Sainera. Texty jsou kompilací z umělcových knih *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, *Snář*, *Kolečko* a *LeGrando Grando*, jejímž spoluautorem je Jiří Žáček.²⁴ Publikace přinesla velmi důležité prameny, jako jsou Seydlovy myšlenky a poznámky z nalezených deníků. „*Když Marie Seydlová v roce 1981 likvidovala a uvolňovala v Praze na Jungmanově náměstí v domě číslo 4 ateliér Zdenka Seydla, našla v odpadkovém koši šest zápisníků, které lze bez nadsázky přirovnat k čistým studánkám uměleckých a lidských vyznání, postřehů a zamýšlení z let 1942–1948.*“²⁵

Vrátíme-li se ještě ke katalogům k autorským výstavám, konaným od poloviny šedesátých let, lze pozorovat, že úvodní slova ustoupila do pozadí a jsou téměř zcela nahrazena výběrem citátů, které charakterizují Seydlovu tvorbu nebo jeho přátelskou povahu.²⁶ Předně však za zmínku stojí katalog k výstavě konané v roce 1981 v Galerii Československého spisovatele v Praze, kde Jiří Kotalík podává komplexní průřez výtvarnickovým uměleckým životem.²⁷ Důležitou publikací je také katalog k retrospektivní putovní výstavě konané v několika institucích v letech 2001 až 2003. Autoři Jana Šálková a Jiří Suchý předkládají životní události Zdenka Seydla a soupis jeho děl, zastoupených jednak v galeriích a muzeích, ale také v soukromém majetku.²⁸

V roce 2012 zpracovala Zuzana Dobrovolná bakalářskou práci na téma *Knižní obálky Zdenka Seydla*.²⁹ V úvodních studiích se věnuje životu výtvarníka a jeho

²² Eadem, heslo Seydl, in: Anděla Horová, *Nová encyklopedie českého výtvarného umění* II, N–Ž, Praha 1995, s. 733–734.

²³ Vladimír Sainer – Marie Seydlová (edd.), *Autoportrét, který si napsal a nakreslil Zdenek Seydl*, Praha 1988.

²⁴ Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Československý spisovatel, Praha 1965. – Radovan Krátký, *Snář*, Československý spisovatel, Praha 1966. – Zdenek Seydl, *Kolečko*, Albatros, Praha 1972. – Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Československý spisovatel, Praha 1984.

²⁵ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23), cit. s. 6.

²⁶ *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Dům pánů z Kunštátu v Brně 1967. – *Zdenek Seydl: Caprichos / comics* (kat. výst.), Galerie Nová síň v Praze 1967

²⁷ Jiří Kotalík, *Kouzelný cirkus Zdenka Seydla* (kat. výst.), Galerie Československého spisovatele v Praze 1981.

²⁸ Jana Šálková – Jiří Suchý, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), České muzeum výtvarných umění v Praze 2001.

²⁹ Zuzana Dobrovolná, *Knižní obálky Zdenka Seydla* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2012.

úspěchům. Následně práci koncipuje do kapitol podle nakladatelství a edic, jejichž grafická úprava obálek pochází ze Seydlových rukou.

Díky pracovníkům Archivu výtvarného umění a kurátora Ladislava Daňka z Muzea umění Olomouc vyšla v roce 2015 nejzásadnější monografie Zdenka Seydla. Objemný katalog předkládá kompletní seznam výtvarnických knižních realizací, komplexní zpracování edic a více než bohatou galerii knižních obálek ze Seydlovy produkce. Publikaci obohacují fotografie umělcova přítele Václava Chocholy.³⁰

³⁰ Jiří Hůla – Irena Lehkoživová – Barbora Špičáková (edd.), *Zdenek Seydl a knihy*, Praha 2015.

3 Život Zdenka Seydla, jeho úspěchy a tvorba

Všestranný výtvarník Zdeněk Seidl, od roku 1940 vystupující pod pseudonymem Zdenek Seydl [1], se narodil 29. dubna 1916 v Třeboni rodičům Zdeňce a Emilu Seidlovým. Podstatnou část dětství trávil v Táboře u prarodičů z matčiny strany. Dospívání u babičky a dědečka Neškudlových dalo Zdenku Seydlovi významné podněty pro jeho budoucí výtvarnou práci.³¹ Během setkání s novinářem, divadelním kritikem, scénáristou a dramatikem Alešem Fuchsem, na otázku „*Jak to všechno vlastně začalo?*“ odpověděl: „*Rád jsem kreslíval už jako malý kluk, jednou dokonce vybrali moji kresbu na výstavu...*“³² Ve svých třinácti letech získal dokonce první cenu na Mezinárodní výstavě dětské knihy v Mánesu za kresby z let 1920–1929. Na umělecký vývoj měl také vliv jeho otčím, akademický sochař Karel Pokorný, kterého si po rozvodu v roce 1923 vzala Seydlova matka. Do svého deníku si jednou napsal: „*Měl-li jsem kdy učitele, byl to tedy jedině můj milý nevlastní otec K. Pokorný.*“³³

Bohatá výstavní činnost slavných evropských umělců a informativnost periodik o současném uměleckém dění dalo Seydlovi po usazení v Praze velký kulturní rozhled. Po jednoročním kursu (1932–1933) na Státní grafické škole, kde se učil grafickým technikám u profesora Jana Konůpka, nastoupil do učení v České grafické unii v Praze na Vyšehradě (1933–1936). Tiskárenská praxe, kde se vyučil sazečem, mu umožnila zvládnutí grafiky po technické stránce.³⁴

V roce 1936 nastoupil na Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Učil se v ateliéru kreslení a monumentální malby u profesora Františka Kysely. Studium, zkrácené o jeden rok z důvodu okupace, ukončil v roce 1941. Profesor Kysela nabádal studenty „*nevyhýbat se různým úkolům a technikám, protože přinášejí novou inspiraci, obnovu sil a fantazie a někdy koneckonců i zábavu, vylučující rutinní opakování již nalezeného a vyzkoušeného.*“³⁵ Seydl této rady využil beze zbytku a již v době studií uplatňoval svůj talent v dalších oborech užitého umění. Vytvořil oponu, návrhy kostýmů a scény pro jazzový večer *Blue music* v Radiopaláci, scénu a kostýmy Apollinairových *Prsů Tiresiových* pro studentské představení Mladé kultury a Tylova *Strakonického dudáka*.

³¹ Jana Šálková, *Obrys jednoho života*, in: Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 6–14, zvl. s. 6.

³² Viz Fuchs (pozn. 11), cit. s. 13.

³³ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23), cit. s. 12. – Marta Sylvestrová, *Radost nemá prázdniny*, in: Hůla – Lehkoživořová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 20–41, zvl. s. 22–24. – Viz Šálková (pozn. 31), s. 6.

³⁴ Viz Šálková (pozn. 31), s. 7.

³⁵ *Ibidem*, cit. s. 7.

Zásluhou Kyselova vedení se v roce 1937 mohl podílet na výzdobě československého pavilonu na Světové výstavě v Paříži.³⁶

Ke konci třicátých let se zúčastnil výstavy *Salonu na chodbě* v divadle D 38 Emila Františka Buriana zvaném „Děčko“. Na prvním *Salonu na chodbě*, jak sérii výstav Burian nazval, vystavoval Seydl v roce 1938 pod pseudonymem Josef Harala.³⁷

Tragické období s sebou nese rok 1939. V březnu byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava, v říjnu byl zastřelen student medicíny Jan Opletal na demonstraci proti nacistické okupaci a 17. listopadu byly uzavřeny všechny vysoké školy. Změna poměrů a důležitost existence samotné se dotkla zvláště mladých lidí, a tak se na začátku II. světové války formuje mladá generace umělců, která nese potřebu reagovat na problémy tehdejší doby. V tomto období vzniká skupina *Sedm v říjnu*, která dostala název dle počtu členů a doby svého vystoupení. První výstava *Sedmi v říjnu*, jejímž členem se stal od počátku založení Zdenek Seydl, proběhla v Topičově salonu v roce 1939. Dalšími členy skupiny byli malíři Václav Hejna, Josef Leisler, Arnošt Paderlík, sochař Jan Rafael Michálek, sklář Václav Plátek a fotograf Jan Lukas. K první výstavě se ještě připojila fotografka Věra Gabrielová a na druhé výstavě, konané v roce 1940 na stejném místě, vystřídal Jana Lukase malíř František Jiroudek. Hlavní ideou skupiny bylo mimo zájmu o člověka a niterné vyjádření jeho vztahu ke skutečnosti také hledání čistých výtvarných hodnot.³⁸ V úvodním slovu katalogu ke druhé výstavě v Topičově salonu napsal teoretik skupiny Pavel Kropáček: „*Umění, má-li dále žít a jít dopředu, musí se vrátit tam, kam se vracelo vždy v dobách nejtěžších a ve svých největších geniálních tvůrcích, k čistým výtvarným hodnotám podaným syntheticky v uzavřeném celku.*“ Tedy „*kresba a barva, či tvárná hmota, komposice jsou prostředky, z nichž se vypracovává a spájí umělecké dílo.*“³⁹ Na druhé kolektivní výstavě bylo možno shlédnout sedm Seydlových olejomalb a několik kreseb.

Po třetí výstavě v Topičově salonu v roce 1941 ukončila skupina *Sedm v říjnu* svoji činnost a členové se tak rozešli rozdílnými cestami. Tou dobou se již scházeli přátelé z uměleckých kruhů, kteří později v roce 1942 utvořili *Skupinu 42*. Setkání se účastnil také Zdenek Seydl, nutno však podotknout, že i přes družnost s umělci *Skupiny 42* se

³⁶ Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 24.

³⁷ Eva Petrová, *Skupina 42*, in: Zdeněk Pešat – Eva Petrová, *Skupina 42. Antologie*, Brno 2000, s. 409–429, zvl. s. 412.

³⁸ Viz Lahoda (pozn. 18), s. 94. – Naďa Řeháková, *Skupina „Sedm v říjnu 1939“* (kat. výst.), Oblastní galerie v Liberci 1979, nestr.

³⁹ Pavel Kropáček, *Sedm v říjnu. Obrazy, sochy, kresby* (kat. výst.), Topičův salon v Praze 1940, nestr.

nikdy nestal jejím členem, spíše upřednostňoval samostatnost.⁴⁰ V roce 1943 vystavoval na samostatné výstavě společně s Arnoštem Paderlíkem díla různých technik, předně však olejomalb zátiší z nejušednějších věcí, jako např. kravaty, kabát, střevíce, klíčíci brambor nebo kedlubny.⁴¹

II. světová válka rozhodně nenechala Seydla chladným, právě naopak. Jeho empatii a hrdinství lze poukázat na obsáhlém protiválečném cyklu suchých jehel, z nichž některé grafiky jsou kolorovány. Jedná se o karikaturní portréty fašistických okupantů, např. *Nadčlověk, Homo sapiens, Furor teutonicus*. Tento soubor pochází z let 1943–1944. Z válečných let také pramení sbírka kreseb Židů a židovských transportů. Díla s sebou nesou určitý tonus vcítění a melancholie. Historička umění Jana Šálková uvádí, že „*těmto lidem účinně pomáhal*“.⁴² V roce 1945 vznikl dále soubor s názvem *Rudoarmějci* a kresby reflektující okamžiky květnového povstání. Díky písemné poznámce o místě a přesném čase dokumentují skici dění v pražských ulicích, kterého byl Seydl svědkem jako pomocný sanitář Červeného kříže.⁴³ Jak sděluje historička umění Blanka Stehlíková: „*Bezprostředně v nich zachytil řadu výjevů bojů o rozhlas, odvádění rukojmích, muže na barikádě, padlé i vítání Rudé armády*.“⁴⁴ Možnost svobodně vystavovat byla ve válečných letech umělcům téměř odepřena a v době nucených pracovních nasazení byl Seydl zaměstnán jako dělník v továrně.⁴⁵ Při vzpomínkách na válečná léta pamatuje na paní bytnou a její slova: „*Voni musej malovat, pane Seydl, neležej na votomaně, malujou. Válka nebude věčně*.“⁴⁶

O mistrovsky zvládnutých grafických technikách, které si umělec osvojil a rozvíjel již při studiu u profesora Konůpka, hovoří také fakt, že se stal v roce 1945 členem *Sdružení českých umělců grafiků Hollar* a vystavoval na samostatné výstavě v Kabinetu grafického umění. Jednalo se zejména o techniku suché jehly, monotypu

⁴⁰ Eva Petrová, Sedm v říjnu, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění II*, N–Ž, Praha 1995, s. 725. – Eva Petrová, Společenství individualit, in: Eva Petrová – Jiří Machalický – František Dvořák et al., *Skupina 42*, Praha 1998, s. 15–105, zvl. s. 64–67. – Viz Petrová, *Skupina 42* (pozn. 37), s. 415.

⁴¹ Viz Kotalík (pozn. 3), nestr. – Viz Lamač, *Tvar* (pozn. 5), s. 18.

⁴² Viz Šálková (pozn. 31), cit. s. 10.

⁴³ Blanka Stehlíková, *Psal se květen 1945* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem 1980, nestr.

⁴⁴ Viz Stehlíková, *Abeceda lásky* (pozn. 16), cit. s. 184.

⁴⁵ Viz Glazarová (pozn. 3), nestr.

⁴⁶ Viz Fuchs (pozn. 11), cit. s. 13.

a jedné litografie. Pod dedikací „Věnováno Číně“ byly vystaveny práce s živočišným tématem, které měly být součástí nakonec nerealizované knihy.⁴⁷

Seydlova umělecká tvorba po válce dosahuje i za hranice Československa. Účastnil se výstav československé grafiky v Paříži, Londýně, Stockholmu, Oslu, Kodani a v dalších zemích a jeho díla byla dokonce součástí výstavy československé kresby v Rio de Janeiru.⁴⁸

Grafické techniky Seydlovi vlastní však nejsou jediným projevem jeho umělecké tvorby. Od konce čtyřicátých let se podílel na vzniku loutkových, kreslených, ale také propagačních filmů. V letech 1947–1948 pracoval na třech kreslených filmech – *Proč sedají ptáčci na telegrafní dráty*, *Basa tvrdí muziku* a *Šváb*. Velkého úspěchu sklidily loutkové filmy pro děti z produkce Studia Jiřího Trnky *Paraplíčko* a *Lev a písnička*, jež byly oceněny řadou jak tuzemských, tak mezinárodních cen. Mnohá ocenění získal Zdenek Seydl také za film *Úvodní slovo pronese* z roku 1962, pro který vytvořil groteskní reliéfní loutky na samolibé řečníky. Výtvarníková filmová tvorba prostupuje i sedmdesátá léta, kdy pracoval především pro Studio Gottwaldov.⁴⁹

Na prodejní výstavě konané v Topičově salonu v roce 1950 vystavil Zdenek Seydl nepřehrné množství kreseb, grafik, ale také užitého umění. Návštěvníci mohli obdivovat keramiku, intarzované krabice, hračky, koberce, textilní tvorbu od kretonů a šatovek až po ubrusy a dámské šátky. Dále koláže z květin, knižní úpravy a ilustrace. Od poloviny padesátých let se opět navrácí k divadlu v podobě jevištních a kostýmních návrhů pro divadlo Emila Františka Buriana, Národní divadlo a divadlo Semafor. Ze Seydlovy tvorby pochází také produkce plakátů, které jsou neodmyslitelně spjaty s divadelními představeními, ale také filmem a výstavami.⁵⁰

Rozsáhlým nevyčerpatelným zdrojem inspirace byl pro Seydla tříměsíční studijní pobyt v Číně, kam se roku 1957 vydal společně se sochařem Vincencem Vinglerem. Umělcův nesporný zájem o čínskou poezii a filozofii se projevil v jeho nadcházející tvorbě. Již z cest si přivezl několik kreseb s čínskými motivy, jejichž počet se v příštích

⁴⁷ Jedním ze zakládajících členů uměleckého spolku grafiků Hollar byl právě Jan Konůpek. Josef Lhota, Hollar – Sdružení českých umělců grafiků. Dokumentace, in: Jiří Bouda – Jaroslav Kaiser – Miroslav Kudrna et al, *Česká grafika XX. století*, Praha 1997, s. 273–283, zvl. s. 273, 278. – Viz Glazarová (pozn. 3), nestr. – Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 26.

⁴⁸ Viz Fikar (pozn. 4), nestr.

⁴⁹ Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 88–90. – Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 404–405.

⁵⁰ Viz Fikar (pozn. 4), nestr. – Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 401. – Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 80.

letech značně rozrostl. O rok později dokonce vyšla autorská kniha s názvem *Byl jsem v Číně* doprovázená bohatými ilustracemi.⁵¹

Po téměř osmnáctileté pauze se v Bruselu konala světová výstava *Expo 58*, na které se umělec podílel instalací expozic československého pavilonu. Československá společnost se zde setkala po dlouhé době se světovou kulturou a československé umění se opět zviditelnilo ve světě a prokázalo, že naše kultura dokáže fungovat jako svébytný tvůrčí celek nezávislý na socialistickém realismu.⁵² Dovednost vnímat a pozorovat dění kolem sebe prezentoval Seydl vystavením souboru kreseb pod názvem *Jé, EXPO!*, který zachycuje „*pestrost a hemžení rozmanitých lidských typů na světové výstavě.*“⁵³ Díky zájezdům organizovaným Svazem československých výtvarných umělců a vedenými Adolfem Hoffmeisterem mu bylo umožněno také vycestovat do Francie, Itálie a Velké Británie.⁵⁴

Tvorba knih se pro Zdenka Seydla stala nedílnou součástí jeho života. Od čtyřicátých let se věnoval návrhům knižních obálek, které realizoval pro nakladatelství Fr. Borový a již v roce 1939 vyšla kniha *Muži nemilují andělů* s kresebnými ilustracemi.⁵⁵ Od počátku vzniku nakladatelství Československý spisovatel v roce 1949 řídil její výtvarnou redakci, kterou opustil po odchodu do penze v roce 1976. Osobitost umělcova výtvarného stylu se promítla do rozsáhlého počtu knižních obálek. Vytvořil vizuální vzhled pro řadu edic jako jsou například edice *Otázky a názory*, *Dílno*, *Klíč*, *Život kolem nás* a další. Knihu chápe jako celek a neunikají mu tedy detaily, jako jsou vazba, ořízka, předsádky a formát. Grafická úprava knih a ilustrační tvorba, určena jak pro dospělé čtenáře, tak pro děti, prostoupila řadou nakladatelství, se kterými spolupracoval. Zhruba od poloviny padesátých let existovalo jen málo knih, do kterých by Seydl nezasáhl, byť se jednalo například pouze o typografickou úpravu. Pro sebe a své přátele vytvořil také řadu barevných ex libris. Nebyla mu cizí ani práce na psacím stroji a čtenáři se dočkali několika autorských knih. Dospělým čtenářům se dostala do rukou

⁵¹ Viz Šálková (pozn. 31), s. 13. – Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958.

⁵² Daniela Kramerová, *Otevírání cesty – světová výstava EXPO 58 v Bruselu*, in: Bregantová – Dufek – Hlaváček et al. (pozn. 20), s. 71–77.

⁵³ Viz Sylvestrová (pozn. 33), cit. s. 31.

⁵⁴ *Ibidem*, s. 31–32.

⁵⁵ Publicistka a kurátorka Polana Bregantová zmiňuje Seydlovu praxi u Františka Borového. Tento údaj se nepodařilo ověřit prohledáním fondu F. Borového. Praxí lze tedy chápat podíl Zdenka Seydla na tvorbě knih, které vyšly v nakladatelství F. Borový. Viz Bregantová, *Typografie 1939–1948* (pozn. 19), s. 271. – Milena Nováková, *Muži nemilují andělů*, Českomoravský Kompas, Praha 1939.

kniha aforismů, poznámek a myšlenek *Co jsem viděl a slyšel v trávě* a v pozadí nezůstala ani kniha *Kolečko* pro nejmenší.⁵⁶

Po roce 1945 došlo k ustrnutí Seydlovy malířské tvorby. Ačkoliv vynikal v nejrůznějších oborech, ve kterých uplatňoval své nadání, k malbě olejem se navrátil až v polovině šedesátých let. Nejvíce činným byl především v letech 1965–1966, olejomalby však nepřetržitě prostupují i sedmdesátá léta.⁵⁷

O soukromém životě Zdenka Seydla toho není mnoho známo. V roce 1944 si vzal herečku Alexandru Myškovou, jejich manželství však trvalo jen krátce a následujícího roku se manželé rozvedli.⁵⁸ V roce 1951 se jeho druhou ženou stala malířka a ilustrátorka Helena Zmatlíková [3]. Rodinné zázemí zajišťoval nejen své manželce, ale také synovi Ivanovi, kterého měla Helena Zmatlíková z prvního manželství. S manželkou měli mnoho společného. Oba velmi zajímaly starožitnosti, společně se podíleli na tvorbě knih a zálibu a inspiraci našli v umělci Aubrey Beardsleym.⁵⁹ Helena se synem bydleli v pasáži Práce na Václavském náměstí. Zde měla i svůj ateliér, který po určitou dobu sdílela společně s manželem Zdenkem. Často se setkávali s přáteli při obědě v Klubu Svazu československých spisovatelů a večer vedli debaty nejčastěji ve vinárně U Šuterů nebo U Šupů. Mezi jejich přátele patřily osobnosti jako František Tichý, Jiří Trnka, Libor Fára, Václav Chochola,⁶⁰ Ludvík Aškenazy, Jiří Brdečka, Jiří Suchý a Jan Werich [4]. Zajímavostí je, že dovolenou trávili většinou odděleně. Zdenek Seydl si každoročně užíval měsíční pobyt v Mariánských lázních, kde se léčil s astmatem. Společnost mu dělal

⁵⁶ Viz Seydl, *Co jsem viděl* (pozn. 24). – Viz Seydl, *Kolečko* (pozn. 24). – Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 32–41.

⁵⁷ Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 64–66.

⁵⁸ Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 400.

⁵⁹ Aubrey Beardsley (1872–1898) byl anglický malíř, ilustrátor a spisovatel. Jeho zralý umělecký styl se vyznačoval černobílými perokresbami. Pozoruhodným rysem v jeho tvorbě byla schopnost vytvářet krajně strohé a systematizované kompozice, ve kterých užitím minimálních prostředků dosáhl živou evokaci fyzických a psychologických skutečností. Svými kresbami ilustroval mnoho knih, např. *Le Morte Darthur* od Sira Thomase Maloryho nebo Aristofanovu *Lysistratu*. Od roku 1894 působil také jako výtvarný editor čtvrtletníku *The Yellow Book*. Simon Wilson, heslo Beardsley, Aubrey (Vincent), in: Jane Turner (ed.), *The Dictionary of Art* III, B to Biard, Willard 1996, s. 444–446.

⁶⁰ Václav Chochola (1923–2005) byl český fotograf, publicista a sportovní reportér. V roce 1941 vstoupil do čtyřletého učení ve fotografickém atelieru Otty Erbana v Praze na Letné a současně navštěvoval fotografickou třídu Grafické školy v Praze na Smíchově. Po studiích pracoval jako sportovní reportér a externí fotograf pro divadlo (např. Národní divadlo, Divadlo na Vinohradech aj.). Jeho volná tvorba je inspirovaná atmosférou velkoměsta a portrétní fotografie reflektují přátelské a umělecké kontakty s osobnostmi doby. Řada fotografií navazuje na program umělecké *Skupiny 42*. Z přátelství se Zdenkem Seydlem pochází řada Chocholových fotografií, které ilustrovaly spoustu publikací a doprovázely mnohé ze Seydlových výstav. Biografie Václava Chocholy dostupná online: <http://www.vaclavchochola.cz/bio.htm>, vyhledáno 25. 4. 2018.

Miroslav Horníček a volné chvíle trávili golfovou partií.⁶¹ Mezitím Helena se synem trávili čas v kouzelné přírodě Krušných hor.⁶²

Jejich manželství skončilo po dvaadvaceti letech rozvodem v roce 1973, ve stejném roce se Seydl oženil s Marií Raabovou. O rok později se jim narodila dcerka Ruth, kterou velmi miloval. Bohužel se však nedožil jejích pátých narozenin. Zdenek Seydl zemřel 17. června 1978 v Dobřichovicích.⁶³

⁶¹ Miroslav Horníček (1918–2003) byl český herec, spisovatel, dramatik, režisér, fotograf a výtvarník. František Všeticka, *Dílno Miroslava Horníčka*, Olomouc 1999.

⁶² Informace týkající se společného života Zdenka Seydla a Heleny Zmatlíkové pocházejí ze vzpomínek Ivana Zmatlíka, se kterým jsem se osobně setkala.

⁶³ Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 402.

4 Československý spisovatel a Odeon

Zásadou úsilí o vytvoření struktury nakladatelské činnosti, která by byla státem řízená a z ideologického i ekonomického hlediska plně kontrolovaná, byl v roce 1949 přijat Zákon o vydávání a rozšiřování knih, hudebnin a jiných neperiodických publikací (č. 94/49 Sb.). Prostřednictvím tohoto zákona byla zakázána činnost všech soukromých nakladatelů a vydavatelské oprávnění bylo uděleno pouze třiceti šesti organizacím.⁶⁴

V roce 1949 vzniklo nakladatelství Československý spisovatel jako účelové zařízení Svazu československých spisovatelů. Sloučila se v něm nakladatelství Fr. Borový, F. Topič, Evropský literární klub a Nakladatelské družstvo Máj. Jeho hlavní náplní bylo vydávání soudobé české poezie a prózy, překladové literatury a literární vědy. Od založení nakladatelství vedl Zdenek Seydl výtvarnou redakci, se kterou spolupracovali významní ilustrátoři jako byli např. Cyril Bouda, Karel Svolinský, Jiří Trnka, Kamil Lhoták a typografové, z nichž by bylo na místě jmenovat především Oldřicha Hlavsu, který se podílel na vizuálu mnoha edic.⁶⁵

Díky zaměstnání v Československém spisovateli se Seydl mohl podílet na vzhledu velkého počtu knih. Především lze jeho počín sledovat na knižních obálkách a přebalech. Vycházející edice se snažil koncipovat s jednotným řádem, který čtenáři umožňuje snadnou orientaci a na první pohled je možné knihu zařadit. Od roku 1954 se jako ilustrátor účastnil bezmála na čtyřiceti sedmi knižních titulech.⁶⁶ Svoji funkci vedoucího výtvarné redakce ukončil v roce 1976 odchodem do penze.

Po rozpadu Československa bylo nakladatelství v roce 1993 přejmenováno na Český spisovatel. Definitivní činnost byla ukončena v roce 1997, když o rok dříve informoval Český literární fond o záměru prodat své nakladatelství.⁶⁷

V roce 1953 vzniklo jedno z nejvýznamnějších nakladatelství poválečného období; Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění se soustředovalo převážně na českou i světovou klasickou literaturu, publikace z oblasti výtvarného umění a také na hudbu a hudební vědu. Když se v roce 1961 odtrhl hudební obor a přešel tak do nově vytvořeného Státního hudebního nakladatelství, byl název zkrácen na Státní

⁶⁴ Michal Příbáň et al., *Česká literární nakladatelství 1949–1989*, Praha 2014, s. 7–17, zvl. s. 7–8.

⁶⁵ Idem, Československý spisovatel, in: Příbáň et al. (pozn. 64), s. 69–104, zvl. s. 69–71.

⁶⁶ Tento počet knih je přejat z II. svazku publikace *Zdenek Seydl a knihy*, kde je kompletně zpracován soupis knižní tvorby Zdenka Seydla. Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek II.

⁶⁷ Nástupem normalizace odebralo Ministerstvo kultury ČSR roku 1970 Svazu československých spisovatelů právo vydávat neperiodické publikace a zřizovat vydavatelský podnik. Československý spisovatel byl proto převeden pod Český literární fond. Viz Příbáň (pozn. 65), s. 69–70.

nakladatelství krásné literatury a umění. V roce 1966 pak nakladatelství převzalo definitivně název Odeon z nakladatelství Jana Fromka, činného v letech 1925–1940. Když byl v roce 1994 Odeon na základě výsledku hospodářského auditu a rozhodnutí vlády nabídnut k prodeji, nepřihlásil se o něj žádný zájemce. Ministerstvo kultury tedy rozhodlo o jeho likvidaci. Značka Odeon, fungující dodnes, prošla od roku 1996 řadou majitelů, kteří měli snahu pokračovat v původní nakladatelské koncepci.⁶⁸

S nakladatelstvím Odeon (resp. SNKLHU, SNKLU) začal Zdenek Seydl úzce spolupracovat již od samého vzniku. Zkraje se věnoval spíše typografické úpravě knih, roku 1958 však lze spočítat čtrnáct knih, jež nesou výtvarníkově kompletní uspořádání. První ilustrace pro toto nakladatelství vytvořil v roce 1960 ke knize *Růže z pouti*,⁶⁹ která vyšla jako novoroční neprodejný tisk pro rok 1961. Seydlova ilustrační tvorba pro Odeon ve srovnání s Československým spisovatelem není tak obsáhlá, čítá na dvanáct titulů, je však nedílnou složkou umělcovy výtvarné činnosti.⁷⁰

⁶⁸ Viz Příbáň – Košnarová – Příbáňová (pozn. 2), s. 279–283.

⁶⁹ Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960.

⁷⁰ Informace o počtech knih, na kterých se Zdenek Seydl podílel pro nakladatelství Odeon jsou přejaty z II. svazku publikace *Zdenek Seydl a knihy*. Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek II.

5 Ilustrační tvorba Zdenka Seydla

Umění všimnout si věcí kolem sebe a jejich detailů se ve Zdenku Seydlovi zakořenilo již v dětství, kdy ho fascinoval svět hmyzu, rostlin, zvířat a také lidového umění. Všechny tyto vjemy dokázal výtvarně ztvárnit v uměleckých oblastech, ve kterých vynikal. Jak sám tvrdí: „*Lidové umění a prosté malby, výšivky a láska a cit, které jsou v tom zašité, mají ve mně obdivovatele, ale i pokračovatele.*“⁷¹ V ilustrační tvorbě, již se věnoval od konce čtyřicátých let až do sklonku svého života, objevuje pravdu. Do svých poznámek jednou napsal: „*Chceme-li vytvořit nové umění, musíme je oživit naším životem. To znamená, že tu sílu, kterou jsme obdrželi od Prozřetelnosti, musíme dát malbě (jinak mrtvé věci), aby žila.*“⁷² Nejen ve volné tvorbě, ale také v ilustracích se odráží jeho lidskost, dobro, duch, ve kterém je podle něj síla, a především radost – „*bujná, tichá, mírná i prudká.*“⁷³ Dokonce i po umělcově smrti se knihy se Seydlovými pracemi dočkaly opětovného vydání.

Svémi ilustrátorskými počiny se vymykal „*proti staré interpretační nebo paralelní úloze výtvarné složky knihy.*“⁷⁴ Oproti například Jiřímu Trnkovi, který vyjadřuje atmosféru textu, nebo Antonínu Pelcovi, jenž ilustruje text kresbami scén a situací, šlo Seydlovi o uvolnění ilustrace z návaznosti na text.⁷⁵ Čtenář se neseťká s ilustracemi prostředí, ve kterém se odehrává děj. Hlavní pozice zaujali aktéři, s nimiž může čtenář libovolně pohybovat dle vlastní fantazie a invence. Jak umělec o ilustraci praví: „*Je to moje interpretace textu. Ilustrace má osvětlit to, co je v textu neviditelné, zasunuté. Malíř má samozřejmě především zrak. Ale za tím zrakem je ještě jeden, který má schopnost vidět to, co je běžně neviditelné.*“⁷⁶

Zdenek Seydl tvary přizpůsoboval svému uměleckému nadání. Jeho hlavním úsilím bylo novátorství. Snažil se vyjadřovat jasně, monumentálně a především pravdomluvně. Jednou zobrazovanému předmětu nechyběla určitá realističnost a podruhé nechal prostor čtenářově obrazivosti nad zpodobněním až fantaskních postaviček. Miloval neseťnost, porušení obvyklého řádu a v jeho představách o skutečné kráse se dopouštěl schválností, měnil dynamiku a rytmus. Pro návrhy ilustrací využíval nejčastěji

⁷¹ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23), cit. s. 10.

⁷² Ibidem, cit. s. 9.

⁷³ Ibidem, cit. s. 12.

⁷⁴ Viz Stehlíková, Zdenek Seydl (pozn. 15), s. 321.

⁷⁵ Viz Boček (pozn. 7), s. 327.

⁷⁶ Viz Adamová – Seydl (pozn. 7), cit. s. 11.

perokresbu tuší, pestré anilinové barvy, pastelky a barevné fixy. Někdy postavy a tvary detailně prokresloval a jindy prázdná pole vzniklá obrysem vyplnil barvou. Živá barevnost, odrážející náladu a psychologii zobrazovaného, upoutá čtenáře na první pohled. Pro Zdenka Seydla je však i žádná barva kolikrát taky barva. Inspiraci hledal především v přírodě, jejíž barevnost však nikdy nekopíroval.⁷⁷

Následující kapitoly mají za úkol postihnout ilustrační tvorbu Zdenka Seydla z knižní produkce nakladatelství Československý spisovatel a Odeon. Soupis literárních děl pro dospělé čtenáře, na kterých Seydl pracoval jako ilustrátor, je převzat z druhého svazku publikace *Zdenek Seydl a knihy*, kde je soustředěn kompletní soupis jeho knižní tvorby.⁷⁸ Pro bakalářskou práci byly vybrány publikace, jejichž ilustrace byly stěžejní v umělcových ilustrátorských počinech. Knihy jsou dále rozřazeny do jednotlivých oblastí, jejichž ilustrace disponují stejnými, eventuálně podobnými rysy nebo shodnou povahou.

5.1 Lineární kresba

Počátek knižní ilustrační tvorby Zdenka Seydla lze zaznamenat již v roce 1939, kdy vytvořil kresby pro knihu *Muži nemilují andělů* spisovatelky Mileny Novákové.⁷⁹ Jemná kresebná linie, zužitkovaná v ilustracích pro tuto knihu, odráží Seydlův nadcházející výtvarný projev, uplatněný v knižní kultuře. Jeho kresebný výraz se však přirozeně proměňuje s přibývajícím léty.

V pozadí nezůstal ani jeho přístup ke karikatuře, kterou rozvíjí již v období II. světové války. Ve čtyřicátých letech vyšly knihy *Máta peprná* a *Tři do kornoutu* s nádechem karikatury.⁸⁰ Nutno však podotknout, že ilustrace těchto knih se oprostíují od ideového pojetí Seydlových válečných grafik. K válečnému motivu má tendenci inklinovat celostránková ilustrace důstojníka armády v novele Franze Kafky *V trestanecké osadě*. Kniha vyšla v Československém spisovateli v Edici ilustrovaných novel pod názvem *Deset novel*.⁸¹ Oficír ve své pravé ruce drží psaní a levou

⁷⁷ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23).

⁷⁸ Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek II.

⁷⁹ Milena Nováková, *Muži nemilují andělů*, Českomoravský Kompas, Praha 1939.

⁸⁰ Michal Sedloň, *Máta peprná*, Ant. Dědoudek, Hradec králové 1944. – Josef Kopta, *Tři do kornoutu*, František Borový, Praha 1948.

⁸¹ Vítězslav Kocourek (ed.), *Deset novel*, Československý spisovatel, Praha 1957.

rukou zdůrazňuje jeho důležitost [5]. Ta se odráží v následující ilustraci, kde je rukopis samostatně vyobrazen. Písmo Seydl ztvárnil spletností linií a čar, a třebaže lze rozeznat některá z písmen, není text čitelný [6].

V roce 1965 vyšla v Československém spisovateli kniha *Monology* Milana Kundery.⁸² Seydlovy perokresebné ilustrace promítají výtvarníkově vnímání podoby světa. Ačkoliv jsou kresby značně stylizované a vytvořené povětšinou ve zkratce, jasně odráží viděnou skutečnost, kterou Seydl přenáší do konceptuálně názorných tvarů. Provedení tenkými citlivými liniemi posiluje psychologii zobrazovaného předmětu nebo postavy. Třebaže je možné kresbu chápat pouze jako základ výtvarného projevu, jež musí prakticky ovládat každý výtvarník, Seydlovy ilustrace v knize jsou svébytnou složkou umělecké tvořivosti s výrazovými kvalitami. Kresbám neschází jistý ráz lyrismu a poetičnosti související s Kunderovou poezií. Námětově ilustrace odráží povahu domácího prostředí. Zobrazení ženských aktů [7], portrétů [8] nebo sedících žen v kresle [9] působí klidně a vyrovnaně. Podobnost lze nalézt například u kreseb a ilustrací Karla Svobinského nebo Oty Janečka. Ilustrace s tématem interiéru, kde je vyobrazen stůl se dvěma židlemi, je totožná s kresbou ve sbírce Alšovy jihočeské galerie. Perokresbu s názvem *U babi* [10] nakreslil Zdenek Seydl v roce 1957. Motiv pramení z umělcových vzpomínek na dětství, které rád trávil u prarodičů v Táboře a ze vztahu k babičce Filoméně. Díky této volné kresbě se lze domnívat, že i zbývající ilustrace v knize byly převedeny z volných uměleckých děl.

Na sklonku života aplikoval Zdenek Seydl své načerpané vjemové zkušenosti z dětských let v drobných ilustracích pro knihu *Dětství ve Slezsku*.⁸³ Publikování knihy se Seydl již nedožil, kniha vyšla až v roce 1979, tedy rok po jeho úmrtí. Podílel se jak na ilustrační výzdobě knihy, tak na celkové grafické úpravě. Kresby všedních předmětů každodenního života příhodně doprovází paměti autora knihy, hudebního skladatele a klavíristy Ilji Hurníka. Ilustracím neschází Seydlův osobitý projev, který má tendenci lehce, až nedbale, přetahovat obrys kreslených objektů [11–13]. Jako výtvarnou techniku zvolil Zdenek Seydl kresbu perem, což prokazuje nestejná tloušťka linie. Kresby drobného formátu vkládá výtvarník nezávisle do textového pole. Ilustrace lze nalézt uprostřed strany a často rozdělují věty, čímž nabourávají kontinuitu děje. Kresby díky umístění v textu nezůstanou čtenářem bez povšimnutí, ačkoliv přímo neodráží příběh knihy.

⁸² Milan Kundera, *Monology*, Československý spisovatel, Praha 1965.

⁸³ Ilja Hurník, *Dětství ve Slezsku*, Československý spisovatel, Praha 1979.

5.2 Inspirace Čínou

„Byl jsem v Číně a těžko se mi o tom vypráví – asi jako kdyby chtěl mravenec nakreslit slona. Protože je to setkání s minulostí a budoucností zároveň.“⁸⁴

Návštěva Číny měla na Zdenka Seydla velký vliv, který se projevil v jeho výtvarném vyjadřování. Setkal se s čínskou kulturou, filozofií a nasbíral mnoho podnětů pro tvorbu. Měl možnost shlédnout dřevoryty, malby čínských umělců a okouzilo jej bohatě dekorované užité umění. Jak lze vidět v jeho následujících dílech, nebyl mu lhostejný ani život obyčejných pracujících lidí.⁸⁵

Působení čínského pobytu se projevilo nejen ve volné tvorbě a ilustracích. Své zážitky formuloval v autorské knize, která vyšla záhy po jeho návratu v nakladatelství Československý spisovatel. Publikaci s japonskou vazbou svázanou lýkovým provázkem autor pojmenoval názvem *Byl jsem v Číně*.⁸⁶ Knihu doprovází osmnáct černobílých ilustrací. Vyjma jedné kresby jsou zbylé pojaty jako negativy – bílé na černém pozadí. Záslouhou tmavého podkladu na sebe strhávají veškerou čtenářovu pozornost. Vyobrazení vodního ptáka [14], provedené černou širokou linkou, na sebe tak jasně neupozorňuje jako ostatní listy, díky tomu však neupozaduje název knihy na protilehlé straně. Přesto nalistujeme-li tuto stránku, můžeme obdivovat, s jakou precizností umělec stylizuje pera vodního ptactva.

Kresby připomínají spíše volné grafické listy a řada z nich je označena razítkem s čínskými znaky. Jemnými bílými liniemi umělec podává svědectví z pobytu v Číně. Vystihuje zvířata, rostliny, vesničany i sochy. Důležitým aspektem Seydlova projevu je vyjádření krajiny. Horizont při pohledu na řeku umisťuje do horní poloviny plochy [15]. Jednoduchými vodorovnými tahy znázorňuje světlý odraz na hladině, vzniklý svitem měsíce. Za obzorem zkratkou vystihuje pevninu a hory, oblohu a mraky jednoduše pojímá šrafurou. Tomuto vzoru neodpovídá ilustrace s pohledem na hory [16], které detailně ornamentálně propracovává. Pomocí oblouků a spirál prokresluje řeku. Hustě kreslenými vlnkami a točenými křivkami převažuje na obloze bílá barva, která zesiluje dojem denního světla.

⁸⁴ Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958, nestr.

⁸⁵ Viz Lamač, *Tvar* (pozn. 5), s. 27. – Viz Stehlíková, *Abeceda* (pozn. 16), s. 185–186.

⁸⁶ Viz Seydl (pozn. 84), nestr.

Mohutný ráz krajiny vnímá zejména při plavbě po řece Chuang-pchu. Jak Seydl sám popisuje: „*Jel jsem krajinou rovnou jako stůl a najednou se objevily hory, tisíc až dva tisíce metrů vysoké a špičaté jako trychtýře.*“⁸⁷ Výtvarníková percepce scenerie se jasně reflektuje v ilustracích k textu Mao Ce-Tunga *Osmnáct básní na staré nápěvy*.⁸⁸ Přírodní scény jsou vykresleny technikou perokresby na zlatohnědém podkladu [17], který reaguje na umělcovo vnímání barvy řeky. Hlavním výjevem všech ilustrací je proud toku, plynoucí mezi soutěskami vysokých hor [18], který diváka vtahuje do krajiny. Seydl vytváří kresby tenkými liniemi pera přibližující se až k ornamentu. Plastičnost vyjadřuje zprohýbáním čar a šrafováním.

Pomyslný trojúhelník kreseb inspirovaných Čínou uzavírá kniha čínské lidové poezie *Na zemi vyšlo plno lamp* [19–24].⁸⁹ Ilustrace mají přímou návaznost na verše a od předešlých listů se odlišují svou barevností. Novinkou na trhu byly barevné fixy, které si Zdenek Seydl oblíbil především v tvorbě pro děti. Motivy kreseb jsou zjednodušovány a stylizovány, čímž se přibližují k výrazu dětských kreseb. Devatenáct kreseb, nakreslených barevnými pastelkami, se nachází ve sbírkách Galerie Benedikta Rejta, Alšovy jihočeské galerie a Moravské galerie v Brně. S největší pravděpodobností byly objednány jako ilustrace pro tuto knihu, nelze však vyloučit ani jejich nezávislý vznik.⁹⁰

V roce 1990 byly do publikace *Melancholie, Básně dynastie sungské 960–1270 po Kristu* použity ilustrace z předešlých tří knih s čínskými motivy.⁹¹ Většinou jsou převzaty jen části výjevů, které jsou doplněny o podklady v pastelových barvách.

5.3 Ornamentální řešení plochy

Hlavním inspiračním zdrojem ilustrací z padesátých a šedesátých let dvacátého století se pro Zdenka Seydla staly zahraniční země a jejich kultura. Kresby disponují ornamentální povahou, která tíhne ke grafičnosti. První knihou, na které se podílel jako ilustrátor v nakladatelství Československý spisovatel, byla *Horká půda* od Jana Drdy.⁹² Námětově umělec čerpal z indiánských motivů. Námětům je vyčleněna vždy horní polovina stránky

⁸⁷ Ibidem, nestr.

⁸⁸ Mao Ce-Tung, *Osmnáct básní na staré nápěvy*, Československý spisovatel, Praha 1958.

⁸⁹ Miloslav Žilina (ed.), *Na zemi vyšlo plno lamp*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960.

⁹⁰ Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 56.

⁹¹ Vladimír Justl – Oldřich Král (edd.), *Melancholie. Básně dynastie sungské 960–1270 po Kristu*, Odeon, Praha 1990.

⁹² Jan Drda, *Horká půda*, Československý spisovatel, Praha 1955.

na začátku jednotlivých kapitol. S plochou vyhrazenou pro vyobrazení zachází výtvarník pečlivě a využívá ji beze zbytku. Veškeré ilustrace Seydl formuje do pomyslného obdélníku. V kresbě zužitkovává dva typy linií. Širší linkou pracuje především na obrysech a hlavních částech motivu, tenkou prokresluje jemné detaily. Vyobrazení lze rozřadit do třech kategorií. První spojovací znak je možné shledat v jasném vyznačení rámce, do kterých jsou vkládány motivy zvířat, nebo vzniklá pole ilustrátor zdobí abstraktními plošnými ornamenty, čímž vzniká struktura připomínající vzor látek a šátků [25]. Analogií ornamentálního až dekorativního pojetí plochy, která je jasně definována rámcem, jsou Seydlovy ilustrace pro knihu *V indiánském zajetí*.⁹³ U jiných ilustrací jsou tyto vyznačené plochy nahrazeny jednotlivými motivy, které zaujímají celou plochu vyhraněnou kresbě [26]. Do poslední skupiny se dají zařadit ilustrace tvořené množstvím prvků [27]. Elementy uspořádané v jedné kresbě si jsou navzájem velmi podobné, ale nikdy ne totožné. Veškeré tvary tíhnou ke geometrické stylizaci.

Geometrického prvku se Zdenek Seydl držel i v následujícím roce, kdy vyšla kniha *Jugoslávské kolo*.⁹⁴ Stejně jako u předchozí publikace doprovází ilustrace začátky kapitol. Společným prvkem všech ilustrací v textu se stalo již z názvu patrné ozubené nepravidelné kolo, které je díky bohaté kreslířově představivosti přetvářeno a obměňováno. Soustředěnost nespočívá pouze na černém obrysu kola a vyznačeném středu. Výplň kola geometricky člení linie, které ve výsledku často vytváří květinové vzory [28–29].

Významným ilustrátorským počinem se staly velkoformátové perokresby tuší v knize Jeana de La Fontaina *Bajky*.⁹⁵ Výtvarné pojetí ilustrací vypovídá o Seydlově zaujetí tímto literárním dílem. Jak sám řekl: „*Já jsem měl La Fontainovy Bajky vždycky strašně rád, protože je v nich hluboká moudrost velice prostě vyjádřená. A měl jsem k nim taky veliký respekt, zvláště když jsem je měl ilustrovat, tak mně několikrát připadlo, že je to snad nad mé síly. [...] Ale v jedné chvíli jsem si uvědomil, že každá moudrost je vlastně dobrá a veselá a že ty moje ilustrace musí být veselé.*“⁹⁶ Personifikovaná zvířata v kresbách ožívají oděna do šatů a s lidskými manýry a pomocí čtenářovy představivosti rozehrávají hru jako loutky. Ilustrace se opět vyznačují dvojím typem linie. Tvar zvířat v oděvech s různými doplňky je zdůrazněn tlustou linií [30–31]. Vzniklou plochu

⁹³ John Tanner, *V indiánském zajetí*, Orbis, Praha 1956.

⁹⁴ Karel Konrád, *Jugoslávské kolo*, Československý spisovatel, Praha 1956.

⁹⁵ Jean de La Fontaine, *Bajky*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1959.

⁹⁶ Viz Adamová – Seydl (pozn. 7), cit. s. 11.

nenechává Seydl bez povšimnutí. Tenkým hrotem pera vykresluje jemné detaily zvířecí srsti a kůže [32–33], látky oděvů obohacuje o vzory a dekory [34–35]. V kresbách nezanechává takřka žádná prázdná místa. S prostorem ohraničeným siluetou pracuje svědomitě a ilustracím dodává ornamentální povahu. Čtyřicet devět původních ilustrací je dochováno ve sbírce Galerie výtvarných umění v Havlíčkově Brodě.⁹⁷

Podobným uměleckým výrazem geometrického rázu ztvárnil Seydl tři celostránkové ilustrace s vyobrazením kočky, želvy a králíka v knize *Menší zvířata*.⁹⁸ Černobílé kresby zobrazují pouze přední polovinu zvířat, zbývající volná plocha je vyplněna jednolitou červenou barvou. Kočičí srst umělec vyjádřil pomocí krátkých čar [36], čímž zdůraznil chloupky. Oproti tomu králíčí srst prokreslil tenkými spirálovitými liniemi, které obohacuje o letmé dotyky pera [37]. Nejdekorativnější pojetí lze pozorovat na kresbě želvy. Končetiny pokrývají stylizované šupiny. Krunýř je segmentován na jednotlivá pole geometrického rázu, která umělec nadále člení střídáním černých a bílých pruhů [38]. Obdobný kreslířský projev Seydl uplatňuje v ilustrační tvorbě pro dětskou knihu *Řikadla* Josefa Kainara, která vyšla v roce 1961 ve Státním nakladatelství dětské knihy.⁹⁹

Větší uvolnění kreslířského rukopisu se dá vypořádat v kresbě titulního listu knihy *Italské prázdniny*.¹⁰⁰ Zdenek Seydl zde v negativu vyobrazil autora knihy Jana Wericha jako statnou mužskou tvář s plnovousem a brýlemi [39]. Kresba má dvojitý charakter. Seydl znamenitě vystihl podstatu a povahu známého autora knihy. Čtenář tedy již z titulní strany vytuší charakter celého cestopisu. Současně z ní vyvěrá i temperament Zdenka Seydla, který do ilustrace vložil svým kreslířským rukopisem. V roce 1961 se knize dostalo druhého vydání. Werichova podobizna zůstala až na barevné pojetí beze změny. Druhé vydání nahradilo černý podklad s bílou linií pozadím v ultramarínové modři [40]. O dvě léta později vyšla kniha ještě ve třetím vydání, jehož titulní list se v pojetí navrátil k původnímu prvnímu vydání – tedy černý podklad s bílou kresbou Jana Wericha.

Pro kolibří vydání *Epigramů* Karla Havlíčka Borovského vytvořil Zdenek Seydl třicet jedna ilustrací.¹⁰¹ S ohledem na drobný formát knihy zaplňují kresby celou plochu listu. Fantaskní postavičky, odrážející výtvarníkovu bohatou představivost, jsou

⁹⁷ Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 85–86.

⁹⁸ Pavel Nauman, *Menší zvířata*, Československý spisovatel, Praha 1960.

⁹⁹ Josef Kainar, *Řikadla*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1961.

¹⁰⁰ Jan Werich, *Italské prázdniny*, Československý spisovatel, Praha 1960.

¹⁰¹ Karel Havlíček Borovský, *Epigramy*, Odeon, Praha 1966.

vytvořeny tlustými černými konturami [41]. Kompaktní linie jsou narušovány jemnými detaily, čímž povyšují kresby až k provedení v grafice [42]. S určitostí nelze tvrdit, zda byly ilustrace vytvořeny grafickou technikou, nepochybně ji však věrně imitují. Veškeré kresby doplnil výtvarník o detail žluté barvy, vyplňující části postav, čímž z ilustrací vyloučil monotónnost.

5.4 Veselá barevnost

Pestrá a veselá barevnost je do tvorby Zdenka Seydla vryta již v počátcích jeho ilustrační tvorby. Barevnost uplatňuje především v knihách pro děti. V prvních dětských knihách se ilustrace vyznačují jistou klasičností a realističností jak tvarem, tak barvou.¹⁰² Stejně jako se postupem času proměňují kreslené křivky, tak i barevné odstíny nabraly na výraznosti. K tomu dopomohlo použití anilinových barev, které se zvolna oprostily od zobrazovaného předmětu, tvora nebo figury.¹⁰³ Snad jen výjimečně barvou stínuje, spíše ji zužitkovává jako jednolitou výplň kreslené formy. V některých případech ilustrační tvorby odpovídá barva realisticky námětu. Jmenovat lze například knihu Anny Hostomské, *Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby*, která vyšla poprvé v roce 1959 ve Státním nakladatelství dětské knihy.¹⁰⁴ Bohaté ilustrace se námětem i provedením blíží k Seydlovým kostýmním návrhům.

V šedesátých letech připravovalo Státní nakladatelství dětské knihy vydání *Epigramů* Karla Havlíčka Borovského. Kniha nakonec nebyla realizována, přesto deset ilustrací vytvořených Zdenkem Seydlem našlo další využití. V roce 1962 byly kolorované kresby uplatněny v *Epigramech*, jež vyšly jako součást *Básnického díla* Karla Havlíčka Borovského ve Státním nakladatelství krásné literatury a umění [43].¹⁰⁵ Ilustrace vytvořil umělec technikou kolorované perokresby tuší [44–45]. Pestrost děl svědčí o použití anilinových barev. Jejich sytost se však střídá s pastelovými odstíny, nelze tudíž vyloučit ani použití akvarelových barev. Na původních ilustracích lze pozorovat drobné úpravy, jež Seydl retušuje bělobou. Titulní list k satirickému dílu zhotovil výtvarník vymyšlenými tiskacími verzálkami [46]. Písmena rozmístěná do třech řad pod sebou dohromady tvoří název „Epigramy“, jenž je vložen do ozdobného rámu. Společným znakem devíti

¹⁰² Jarmila Glazarová, *Zahradník Hejduk*, Alois Hynek, Praha 1944. – Ivan Olbracht, *O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách*, Melantrich, Praha 1947.

¹⁰³ John Yocum Beatty, *Bystroušek. Dobrodružství malého vorvaně*, Svoboda, Praha 1947. – Josef Kainar, *Říkadla*, Družstvo Dílo, Praha 1948.

¹⁰⁴ Anna Hostomská, *Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1959.

¹⁰⁵ Karel Havlíček Borovský, *Básnické dílo*, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1962.

figurálních kreseb je žluté pozadí [47], které jasně vymezuje hranice ilustrací. S barvou zachází Seydl plošně bez jakéhokoliv stínování a zapouštění, postavy pojímá téměř karikaturně.

Barevnou jednodušnost vyhraněného rámce využil Zdenek Seydl i v ilustracích knihy *O polovičním kohoutovi*.¹⁰⁶ Barva však díky bohaté členitosti kreseb nevyplňuje velká pole. Výsledkem jsou pestrobarevné ilustrace, u kterých barva umocňuje detailní prokreslení motivů. Členitost ilustrací tíhnoucí až k ornamentu, jenž se snoubí s rozsáhlou škálou barev, uplatnil Seydl v knize *Strakatý máslo* významného umělce Josefa Štefana Kubína.¹⁰⁷ Výběr z Kubínova díla vyšel k jeho stému výročí narozenin v roce 1964 v nakladatelství Československý spisovatel. Již obálka a předsádky knihy napovídají hravost a veselost kreseb, které lze najít na stránkách. Robustní postavy s velkými hlavami postrádajícími krk jsou typickým Seydlovým výtvarným projevem [48]. Jasně definované tvary postav černým obrysem jsou obohaceny o nápisy s názvy vyobrazení [49]. Kolorované ilustrace četným počtem barev inklinují až ke „strakatosti“. Pestrost uměleckého výrazu lze pozorovat především na oděvech, jejichž látky jsou bohatě dekorovány. Rozeznat lze použití pastelek, kterými výtvarník místy stínuje. Díky živým barvám nelze vyloučit ani užití anilínových barev nebo barevných fixů. Výtvarné pojetí obrázků se snoubí s rozpustilostí, humorem a horlivou radostí. Mimo celostránkových barevných ilustrací lze v knize nalézt úvodní černobílou kresbu tuší [50]. Znázornění, patrně krále, mělo být v šedesátých letech původně použito jako ilustrace ke knize *Fimfárum* Jana Wericha. Kniha se Seydlovými ilustracemi však nakonec nebyla realizována, vyšla s ilustracemi Jiřího Trnky.¹⁰⁸

V oblasti uměleckého projevu Zdenka Seydla jsou zvláštností ilustrace na rostlinné motivy knihy *Otvírání studánek*.¹⁰⁹ Kresbám rostlin Seydl ponechává pouze jejich siluetu a odjímá jim jejich typickou barevnost, jenž nahrazuje celistvou starorůžovou barvou [51–52]. Tento ilustrační výraz by mohl patrně pramenit ze Seydlových koláží z květin, listů a stébel, které tvořil na konci čtyřicátých let. Koláže byly vystaveny na autorské výstavě v Topičově salonu v roce 1950.¹¹⁰

¹⁰⁶ Jeanne Roche-Mazon, *O polovičním kohoutovi*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1962.

¹⁰⁷ Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964.

¹⁰⁸ Viz Šálková – Suchý (pozn. 28), s. 85.

¹⁰⁹ Miloslav Bureš, *Otvírání studánek*, Československý spisovatel, Praha 1964.

¹¹⁰ Viz Fikar (pozn. 4), nestr.

5.5 Proměny tvaru

„Čím jsem starší, tím více mi patří jedno slovo přede všemi ostatními: grotesknost.“
Christian Morgenstern¹¹¹

Počátkem šedesátých let vyvěrá Seydlův jedinečný a osobitý ilustrační výtvarný projev. Jeho rukopis se uvolnil, kresebné linie dosáhly pružnosti a výtvarný projev nabyl zralosti. Důležitost v ilustraci si vydobyla také typografie. Kreslené písmo se osamostatnilo nebo naopak byly litery seskupeny do neobyčejných kompozic. Hlavním motivem ilustrací *Živočichopisu* se stalo právě písmeno.¹¹² Základním prvkem stanovil Zdenek Seydl jednotlivá písmena, jejich části nebo siluety [53]. Ty pak nezávisle na sobě seskupuje do kompaktního bloku [54] nebo je bez zákonitostí přimyká k sobě. Takto vytvořené kompozice dotváří jednoduchou kresbou, čímž skrumáže liter ožívají a proměňují se v pomyslná zvířata nebo postavy.

Mimo celostránkové barevné ilustrace v knize *Strakatý máslo* umísťuje Zdenek Seydl ke každé kapitole hravé černobílé kresby.¹¹³ Groteskní postavičky se vyznačují geometrickým ztvárněním tvarů [55–56]. U několika motivů tvoří základ písmena [57], která určují obrys vyobrazení, nebo disponují zdobnou úlohou. Jistá grafičnost a prokreslenost tvarů se však postupně zjednodušovala a nejmarkantnějším výrazovým projevem se stala čistá linie. Seydlova činorodost a bohatá představivost ji zprohýbá, kroutí a vytváří tak nespočet originálních prvků, které lze pozorovat v souboru „divadelních scének“ Gałczyńského knihy *Zelená husa* [58–59].¹¹⁴ Veselá a hravá povaha velkého počtu kreseb odráží satiričnost literárního díla.

Metamorfované a rozvlněné křivky ilustrací dosáhly svého vrcholu v knize *Gargantua a Pantagruel*, která vyšla v Odeonu v roce 1968.¹¹⁵ Za tento velkolepý ilustrátorský počín získal Zdenek Seydl v témže roce výroční cenu Odeonu.¹¹⁶ Umělec v kresbách zužitkovává nové výtvarné principy. Někdejší minimalistické hříčky s postavou nabývají na monumentalitě a lze pozorovat větší expresivnost v široké škále pojetí tváří a postav [60–63]. V ilustracích této knihy hraje dominantní úlohu kresba, která se uplatňuje v kombinaci s barvou, jež námětu dodává dekorativnější povahu.

¹¹¹ Citát Christiana Morgensterna, se kterým se Zdenek Seydl ztotožňuje. Bohumil Holý, *Eyhle Seydl* (kat. výst.), Galerie Hollar v Praze 1996, nestr.

¹¹² Miloš Macourek, *Živočichopis*, Československý spisovatel, Praha 1962.

¹¹³ Viz Kubín (pozn. 107).

¹¹⁴ Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zelená husa*, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1965.

¹¹⁵ François Rabelais, *Gargantua a Pantagruel*, Odeon, Praha 1968.

¹¹⁶ Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), svazek I, s. 402.

Výtvarník koloruje anilinovými barvami [64] a barevnými pastelkami [65]. Zajímavostí je užití pastelky, jež je vyráběna z různobarevných tuh a vytváří tak vícebarevnou stopu [66]. Kresebné linie se často formují v ostré hrany [67–70] nebo se naopak zaoblují [71–72], tvoří spirály a nakrucují se [73–76]. V ilustracích našlo uplatnění i Seydlovo kreslené písmo. Písmena osamostatňuje a dodává jim život, čímž litery povýšil na svébytnou složku ilustrace [77]. Groteskní a geometrizující kresby jsou pro čtenáře fantaskním výmyslem umělcovy představivosti. Pro Zdenka Seydla však mají mnohem větší význam. Jak sám tvrdí: „*Co je v člověku, to se v něm ozývá. Moje postavičky jsou pro mne skutečností, protože s nima žiju.*“¹¹⁷ Téměř totožným výtvarným projevem vytvořil Zdenek Seydl ilustrace do dětské knihy *Thyl Ulenspiegel*, která vyšla v roce 1971 ve Státním nakladatelství dětské knihy.¹¹⁸

V rámci nakladatelství Odeon a Československý spisovatel byly v roce 1971 publikovány tři knihy se Seydlovou ilustrátorskou produkcí. Kresby v knize *Bim, bam, bum* vyvěrají z lineárního ornamentalizujícího přístupu ilustrací *Gargantuy a Pantagruela*.¹¹⁹ Figury smyšlených postaviček směřující ke geometrii pojímá Seydl v čisté lineární formě, která postrádá barevnost [78–79]. Absence barevného projevu je protikladem k ilustracím knihy *Ďáblův elixír*.¹²⁰ Dominantní se v ilustraci stala jednolitá žlutá barva vyplňující motiv vytvořený grafickou linkou [80–81]. Na začátku kapitol Seydl uplatňuje kreslené tvary písmen připodobněné živým stvořením [82]. Zcela rozdílným typem ilustrací vytvořených Zdenkem Seydlem v tomto roce jsou kresby k Nezvalově knize *Sto sonetů záchránkyni věčného studenta Roberta Davida*.¹²¹ Kolibří vydání knihy je vloženo do papírového pouzdra, na němž je vyobrazen na srdci stojící pták s kotvou v zobáku. Původní perokresbu tuší obohacuje kresba zelenou a červenou pastelkou na pauzovacím papíře [83], která slouží jako barevná předloha pro tiskárnu. U zbylých šesti ilustrací kreslených černou tuší je barevnost ve finálním tisku dle Seydlových pokynů změněna v hnědou barvu. V perokresbách se často opakuje motiv srdce [84], kotvy [85], oka [86] nebo ptáčka [87], které jsou ústředními náměty každé z kompozic.

¹¹⁷ Viz Černík – Seydl (pozn. 7), cit. s. 9.

¹¹⁸ Charles Théodore Henri De Coster, *Thyl Ulenspiegel*, Albatros, Praha 1971.

¹¹⁹ Christian Morgenstern, *Bim, bam, bum*, Československý spisovatel, Praha 1971.

¹²⁰ Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, *Ďáblův elixír*, Odeon, Praha 1971.

¹²¹ Vítězslav Nezval, *Sto sonetů záchránkyni věčného studenta Roberta Davida*, Československý spisovatel, Praha 1971.

O rok později vyšla kniha Ignáta Herrmanna *Ztřeštěné historky*.¹²² Na originálních ilustracích dochovaných v Památníku národního písemnictví v Praze se Zdenek Seydl soustředil na kresbu černým fixem, pod níž prosvítají tužkou předkreslené motivy. Ve finálním tisku byla opět změněna barevnost na hnědou barvu. U každé z kreseb lze pozorovat uplatnění rozdílného uměleckého výrazu. Řadu postav pojímá kreslíř značně karikaturně [88–89], zbývající figury zjednodušuje a stylizuje [90–91]. Počátky kapitol tvoří iniciály grafického, geometrizujícího rázu, jejichž dominantním elementem je spirála a ostré hrany [92].

5.6 Koláž

Technika koláží se objevila poprvé v analytickém kubismu Pabla Picassa a rozšířila se mezi futuristy, dadaisty a surrealisty.¹²³ Za objevitele specializované techniky koláže, v níž jsou sestříhané části spojeny do nového celku, považuje Eva Petrová Maxe Ernsta. O koláži píše: „*Koláž je vizuální formou náhodného setkání dvou zdánlivě neslučitelných realit na zdánlivě nevhodném plánu [...]. Koláž tedy neopouští oblast skutečnosti, avšak mění ji uvedenými způsoby: transformací, přemístěním.*“¹²⁴ I v českém prostředí se prosazuje již za dob kubismu a neodmyslitelně patří k poetismu, artificialismu a surrealismu. S koláží pracovali členové *Devětsilu* (např. Karel Teige, Jindřich Štýrský, Toyen, Adolf Hoffmeister a další), stejně jako se jí dotýkali členové *Skupiny 42*.¹²⁵

Tvorbě koláží se Zdenek Seydl věnoval pouze zřídka. Z jeho ilustrační tvorby pro nakladatelství Odeon a Československý spisovatel lze jmenovat pouze tři knihy, jejichž ilustrace jsou ovlivněny touto technikou. V roce 1960 vydalo Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění Seydlovu autorskou knihu *Růže z pouti* jako „pour féliciter“ k roku 1961 pro své přátele.¹²⁶ Pro bohatý ilustrační doprovod použil umělec fotografií Dagmar Hochové, Viléma Reichmanna, Ludvíka Součka a dalších. Zdenek Seydl nemá v povaze výtvarně kopírovat napsaný text, proto ilustrace spíše odráží zážitky návštěvníků poutí. Koláže tvoří pomocí černobílých fotografií pouťových atrakcí, které doplňuje barevnými akcenty, jež fotografii dodávají potřebnou veselost a hravost. Ztvárňuje tak pestrost a ruch, jenž neodmyslitelně patří k poutím a cirkusům. Zřetelně

¹²² Ignát Herrmann, *Ztřeštěné historky*, Odeon, Praha 1972.

¹²³ Eva Petrová, *Aspekty koláže*, in: *Česká koláž* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 1997, s. 7–8.

¹²⁴ Eadem, *Max Ernst*, Praha 1965, cit. s. 16.

¹²⁵ Viz Petrová, *Aspekty koláže* (pozn. 123), s. 8.

¹²⁶ Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960.

pracuje s detaily mariášových karet [93] a opakovaně užívá lidových květinových detailů z šátků našich babiček, předně motiv růže [94], zdůrazňující název knihy.

V šedesátých letech si oblíbil techniku „*papiers collés*“, která spočívá ve stříhání a lepení barevných papírů. Zalíbení v této technice našel již v roce 1916 Hans Arp, který stříhal podklady nejprve nůžkami, později se uchýlil k řezačce, „*aby linie zbavil subjektivismu ruky*.“¹²⁷ O několik let později tvoří *papiers collés* i Henri Matisse, jenž o nich napsal: „*Stříhat rovnou do barvy, to mi připomíná sochaře, kteří pracují přímo do kamene*.“ Použil je například do své knihy *Jazz*.¹²⁸

Touto technikou vytvořil Zdenek Seydl osm ilustrací k divadelní hře Jana Drdy *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*.¹²⁹ Z vystříhaných barevných detailů komponuje postavy vystupující v inscenaci, které díky pestrosti papírů nabývají dětského charakteru a hravosti [95].¹³⁰ Jednotlivé figury jsou plošně stylizované a postrádají jakýkoliv objem a hloubku [96]. Umělec záměrně ponechává drobné nerovnosti na okrajích vystříhaných papírových prvků. Dílčí části se překrývají spíše částečně. Obyčejně skládá prvky „nahodile“ vedle sebe, díky čemuž někdy prosvítá jemně nažloutlý podkladový papír. Každou ilustraci doprovází v pravém horním rohu přípisek, o jakou osobu se jedná (např. Trepifajksl, později Mates, venkovský čert; Mančinka, farská děvečka aj.). Tyto popisky lze snadno zaměnit s názvy originálních scénických návrhů, jež Zdenek Seydl vytvořil pro inscenaci Ústředního divadla československé armády v roce 1959.¹³¹ V publikaci *Zdenek Seydl a knihy* se nachází reprodukce ilustrace *Lupina, potulného komedianta*. Citace u této fotografie udává, že se jedná o kostýmní studii k divadelní hře.¹³² Vzhledem k propracovanosti kostýmních návrhů k inscenaci pro Divadlo československé armády, které se nachází ve sbírkách Památníku národního písemnictví a Alšovy jihočeské galerie, se lze domnívat, že díla formou *papiers collé* jsou vytvořena výhradně jako ilustrace ke knize a jako návrhy scénických kostýmů nebyla použita. Už jen proto, že tato technika neumožňuje detailní vypracování, které Seydl zejména u kostýmních návrhů využívá, především u vzorů na látkách.

¹²⁷ Ludvík Kundera (ed.), *Hans Arp. Na jedné noze*, Praha 1988, cit. s. 17.

¹²⁸ Vlastimil Fiala, *Henri Matisse*, Praha 1967, cit. s. 75. – Ibidem.

¹²⁹ Jan Drda, *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*, Československý spisovatel, Praha 1961.

¹³⁰ Stejným způsobem tvoří ilustrace pro dětskou knihu *Kouzelný slabikář*. Jan Vladislav, *Kouzelný slabikář*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1961.

¹³¹ Na Ústřední divadlo československé armády bylo kdysi přejmenováno nynější Divadlo na Vinohradech. Drdova divadelní hra *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*, v režii Miloslava Stehlíka, měla první uvedení 18. 12. 1959. Zdenek Seydl pro tuto inscenaci vytvořil kostýmy a výpravu. Jan Procházka, *Soupis repertoáru 1950–1967*, in: *Divadlo na Vinohradech 1907–1967. Sborník k 60. výročí Divadla na Vinohradech*, Praha 1968, s. 252–265, zvl. s. 256.

¹³² Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 30.

Rozdílným typem koláže vytvořil Zdenek Seydl ilustrace ke *Zlaté renetě* Františka Hrubína.¹³³ Koláže sestavil pomocí základních geometrických útvarů. Barvu eliminoval pouze na černou a fialovou, jež kontrastují s bílým podkladovým papírem. Ilustrace souzní s obálkou knihy. Motivy pruhů, čtverců, kruhů a dalších forem se opakují jak na obálce, tak v ilustraci, ačkoliv je barevnost reverzibilní. Obálku tedy tvoří černý podklad s bílými elementy. Ilustrace zabírají zejména celou plochu strany nebo dvojstrany, které doplňuje u horního okraje fialový pás [97]. Jednotlivé elementy Seydl skládá většinou do neurčitých obrazců. Na této skladbě lze poukázat podobnost s díly suprematistických a konstruktivistických malířů (např. Kazimir Malevič nebo El Lisickij), kteří se orientují na základní geometrické tvary, čímž nacházejí zcela nový přístup k abstrakci. Inspirací mohli být také Piet Mondrian a umělci neoplasticismu, jejichž díla vymezuje opět čistá geometričnost a úplná abstrakce.¹³⁴ Seydlova fialová pole však často doprovází drobné kresebné symboly [98] a nelze tedy tvrdit, že by se Seydl zřekl jakéhokoliv zobrazování a tvořil ve zcela čisté abstraktní formě. V českém prostředí lze Seydlovy kolážové ilustrace srovnat s díly jeho uměleckých souputníků Jánoše Kubíčka a Zdeňka Sýkory.

5.7 Výtvarné dílo jako doprovodná ilustrace

Ilustrační tvorba Zdenka Seydla se obvykle nesoustřeďuje pouze na pár ilustrací zpestřující literární dílo, nýbrž ilustrace v textu lze chápat jako svébytnou složku knihy. Umělcova péle a bohatá představivost se odráží v rozsáhlém množství kreseb doprovázející text. Ačkoliv obrazový doprovod nekopíruje děj, často se v ilustracích promítá povaha knihy. Ať už se jedná o použití barvy nebo o kreslířské ztvárnění. Protiklad značí Seydlova autorská kniha *Co jsem viděl a slyšel v trávě* z roku 1965.¹³⁵ Ze Seydlových rukou pochází kompletní zpracování knihy. V souboru básnických próz rozvádí své myšlenky, názory a postřehy, které doplňuje obrázky různorodého charakteru. Řada ilustrací je přejata z volných uměleckých děl, otázkou tedy zůstává, zda některý z výjevů vytvořil výhradně jako ilustraci pro tento výtisk. V ilustracích se reflektuje jednak Seydlova typická rozvernost, ale také určitá vážnost. Titulní ilustrací je dětský dopis obohacený o drobné kresbičky. Knihu věnoval své babičce Filoméně

¹³³ František Hrubín, *Zlatá renetá*, Československý spisovatel, Praha 1964.

¹³⁴ John Golding, *Cesty k abstraktnímu umění*, Brno 2003, s. 7–40, 41–72.

¹³⁵ Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Československý spisovatel, Praha 1965.

a manželce Heleně, což umocňuje kresba domácího prostředí, kde „Helenka“ sedí za stolem [99]. V knize převažuje téma člověka, který se zračí v pojetí postav a portrétů. Ilustrace staré sedící ženy je reprodukována ze Seydlova grafického listu *Sedící ženy* [100] z roku 1949. Grafika vytvořená technikou suché jehly je dochována v Alšově jihočeské galerii. Ilustracím publikace nechybí ani přírodopisné motivy, jako vystižení housenky nebo slepice [101], nebo umělcových smyšlených stvoření [102].

V roce 1984 vyšla „opravdová ‚seydlovská‘ knížka“ *LeGrando Grando*.¹³⁶ Knihu uspořádali na počest již zesnulého Zdenka Seydla jeho přátelé a spolupracovníci v Československém spisovateli Jiří Žáček, Oldřich Hlavsa a Jiří Oldřich. Předmětem publikace se staly Seydlovy kresby, jež slovy doprovází Jiří Žáček. Markantní počet ilustrací je přejat z knihy *Gargantua a Pantagruel*,¹³⁷ na jejíž ilustrační tvorbě se Zdenek Seydl podílel v roce 1968. Až na výjimky si výtvarné uspořádání knihy zachovává Seydlův jedinečný umělecký styl metamorfovaných a groteskních tvarů, které se projevují i v typografii. Zvláštností je umístění díla *Manekýnka* [103] v publikaci. V současné době je dochována v Moravské galerii v Brně. První list zaujímají dvě třetiny spodní části těla a na protilehlé straně lze nalézt horní část postavy. Autoři knihy také umožňují čtenářům nahlédnout do dalších výtvarných technik, s nimiž výtvarník zacházel. Technika suché jehly je zastoupena umělcovým autoportrétem z profilu [104] a kolorovaným grafickým listem mloka [105]. Na prvních stranách lze shlédnout olejomalbu starého vrásčitého klauna [106] a dovětek doprovází akvarel až abstraktně pojatého ptáka [107]. Neobyčejně pozoruhodným se dá shledat list s typografickým řešením abecedy, kterou Zdenek Seydl nazval *Trufaldino*. Písmena a číslice původního archu papíru *Abeceda – Písmo Trufaldino* [108], nacházející se ve sbírce Muzea umění Olomouc, nakreslil umělec pomocí černého, červeného a zeleného fixu. Ornamentální litery postrádají mechanický koncept a řád, jako by každé písmeno bylo nezávislou složkou s vlastními povahovými rysy. Rozdílná tloušťka a dekorativní přístup k abecedě přispívají ke složitější čitelnosti.

¹³⁶ Jiří Oldřich, Dovětek k výtvarné stránce knihy, in: Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Československý spisovatel, Praha 1984, s. 43–45, cit. s. 43.

¹³⁷ Viz Rabelais (pozn. 115).

6 Inspirační zdroje v umělecké tvorbě

Od počátků své tvorby inklinoval Zdenek Seydl k přírodě a českému lidovému umění, především k lidové výšivce, která se vyznačuje folklórním ornamentem. Z těchto viděných skutečností čerpá Zdenek Seydl bohatou tvarovost, kterou zbavuje plastičnosti a hlavní roli přebírá silueta. Již ve čtyřicátých letech projevil zájem o čínské umění, předně o čínské kresby a dřevoryty starých umělců. Blízký mu byl názor na prostor, stylizace tvarů, kaligrafismus a dekorativní barevnost. Možnost na vlastní kůži pocítit čínské umění mu zprostředkoval tříměsíční pobyt v Číně. Tíhnutí k čínskému výrazu ale nebylo jediným inspiračním podnětem. Mnohokrát se vracíval k umění přírodních národů a Orientu.¹³⁸

Na válečné období reagoval Zdenek Seydl společně se souputníky formováním skupiny *Sedm v říjnu*. Ačkoliv skupina postrádala jakýkoliv společný program, ve výtvarném jazyce se obraceli ke staršímu umění, jako byl Francisco Goya, Eugène Delacroix, Honoré Daumier, a z českého prostředí vycházeli především z tradice skupiny *Osmá*. Tyto podněty si však Zdenek Seydl nepřivlastnil, pouze je transformoval a proměnil v osobitý styl, který uplatňoval v zátiších „domácího štěstí“. Základem Seydlova výtvarného projevu bylo jeho grafické cítění. Hlavní inspirací pro vznik protiválečných grafik z poloviny čtyřicátých let se stala expresionistická tvorba německého malíře, grafika a karikaturisty Geoga Grosze. Důvodem vzniku se stala potřeba vyrovnat se s hrůzami války, kterou umělec vkládá do karikaturního ztvárnění německých okupantů. V padesátých letech i nadále rozvíjí grafické techniky, které si osvojil již při studiích. Ve svých souborech přírodopisných grafických listů technikou suché jehly našel spříznění ve věrnosti, až popisnosti francouzských a německých rytin osmnáctého století, které byly doprovodem přírodopisných knih.¹³⁹

Zdenek Seydl opakovaně užívá ornament, který přizpůsobuje svému vlastnímu uměleckému vyjádření. Jeho dekorativní tendence mohly pramenit ze secesně stylizovaných ornamentálních grafik Jana Konůpka, u kterého se Zdenek Seydl jeden rok učil v grafických technikách. Stylem grafického cítění knižních obálek se sám Seydl připodobňuje také k secesi a předně k Vojtěchu Preissigovi. Ačkoliv patřil ke generaci,

¹³⁸ Viz Janeček (pozn. 4), nestr. – Viz Lamač, *Tvar* (pozn. 5), s. 18, 27. – Viz Boček (pozn. 7), s. 328. – Viz Kotalík, *Kouzelný cirkus* (pozn. 27), nestr.

¹³⁹ Viz Janeček (pozn. 4), nestr. – Viz Lamač, *Tvar* (pozn. 5), s. 19. – Viz Šálková (pozn. 31), s. 9, 11. – Viz Lahoda (pozn. 18), s. 94. – Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 26.

kteřá secesi neuznávala pro její vumělkovanost, on sám ocenil její jasnou představu o řádu.¹⁴⁰

Nejčastěji jsou knihy Zdenka Seydla srovnávány s knižními obálkami a ilustracemi Josefa Čapka. V Čapkovi viděl světového knižního grafika a přisvojil si názor na individuální pojetí knižní obálky, která má být neopakovatelná svou samorostlostí. „Čapkovu obálku poznáte na první pohled právě pro její upřímnost a její prostotu. To je originalita a ne móda.“¹⁴¹ Komplexním zpracováním a nahlížením na knihu jako organismus, ve kterém je důležitá každá část, se blíží Ladislavu Sutnarovi a vztahem k typografii má velmi blízko k Františku Muzikovi.¹⁴² V grafickém designu knižních obálek využívá často základních geometrických tvarů po vzoru suprematistických a konstruktivistických malířů.

Seydl projevoval neustálý zájem o světové moderní umění. Ovlivnila ho díla Vasilije Kandinského, Joana Miróa a Pabla Picassa. Seydlova práce s kresbou je velmi blízka Paulu Kleeovi, jehož „*struktura díla je založena na linii jako na jeho nejvlastnější tkáni. Klee vlastně kreslí jen linkou, zřídka kdy chápe kresbu objemově.*“ Umělcovu kresbu rovněž ovlivnila díla amerického kreslíře Saula Steinberga a po vzoru Hanse Arpa a Henriho Matisse uplatňuje techniku „*papiers collés*“.¹⁴³

Určitý vliv měla na Seydla spolupráce s manželkou Helenou Zmatlíkovou. Společně pracovali v ateliéru v Pasáži Práce na Václavském náměstí a svou tvorbou se navzájem ovlivňovali. V obsáhlém díle Zdenka Seydla lze pozorovat mnoho výtvarných myšlenek a tendencí, které čerpal především z viděné skutečnosti. Pro svou osobitost a originalitu je stylově nezařaditelný. Jak si sám zapsal do svého deníku: „*Nevím, obstojím-li já. Ale určitě vím, že nepodlehnu historismu, machám a všem nemocem dnešních umělců. Alespoň malý kousek půdy chci mít pod nohama, a ta musí být má. Nechci si na její zaplacení vypůjčovat a taky se nebudu v cizí zahrádce rejpat.*“ Myšlenku doplnil ještě o citát Paula Verlaina: „*BÝTI SVŮJ, SÁM SEBOU, TO JE UMĚNÍ.*“¹⁴⁴

¹⁴⁰ Viz Pelc – Sýs (pozn. 1), s. 106. – Viz Dobrovolná (pozn. 29), s. 23. – Viz Sylvestrová (pozn. 33), s. 24.

¹⁴¹ Viz Pelc – Sýs (pozn. 1), cit. s. 106.

¹⁴² Viz Lamač, *Tvar* (pozn. 5), s. 23. – Viz Pelc – Sýs (pozn. 1), s. 106. – Viz Bregantová, *Typografie 1939–1948* (pozn. 19), s. 271. – Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), s. 59.

¹⁴³ Miroslav Lamač, *Paul Klee*, Praha 1965, cit. s. 32. – Viz Fiala (pozn. 128), s. 75. – Viz Kundera (ed.) (pozn. 126), s. 17. – Viz Šálková (pozn. 31), s. 9. – Viz Hůla – Lehkoživová – Špičáková (edd.) (pozn. 30), s. 59.

¹⁴⁴ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23), cit. s. 7. – Jana Viktorová, *Ilustrační dílo Heleny Zmatlíkové* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2012, s. 10.

7 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat ilustrační tvorbu literárních děl pro dospělé čtenáře, kterou Zdenek Seydl vytvořil v produkci nakladatelství Československý spisovatel a Odeon. Umělecké zpracování knihy prochází téměř celou Seydlovou uměleckou kariérou. Plynutím času se umělcův rukopis přirozeně proměňoval. V širším období lze sice vypožorovat navzájem si podobné výtvarné projevy a styly v ilustracích, není možné je však přesně časově vymezit. Tento fakt ustanovuje Seydlovo časté střídání jednotlivých výtvarných disciplín, které se navzájem ovlivňovaly a prolínaly.

Práce se pokusila nastínit charakteristické dílčí projevy v ilustrační tvorbě Zdenka Seydla a poukázat na originalitu a osobitost jeho uměleckého vyjádření. Předmětem bádání bylo také vyhledat a seznámit se s originály ilustrací. Původní kresby dochované jak ve veřejném, tak soukromém majetku jsou však pouze zlomkem ilustračních děl z rukou umělce. Součástí bakalářské práce bylo rovněž co nejpodrobněji vylíčit život Zdenka Seydla a představit jej jako významnou uměleckou osobnost dvacátého století v českém prostředí.

Snahou bakalářské práce je, aby ilustrační tvorba Zdenka Seydla a jeho osoba více vstoupila do podvědomí široké veřejnosti, která má stále možnost se s umělcem setkávat v rodinných i veřejných knihovnách a antikvariátech. V současné době je kladen důraz na Seydlovu grafickou úpravu knižních obálek, jeho produkce se však rozléhá do mnoha uměleckých odvětví, která jsou dosud neprobádaná. Tato současná neznalost Seydlovy umělecké tvorby i v dalších oblastech je pro mne podnětem ji rozvinout a připomenout v magisterské práci.

„Co se o mně mluví teď /o mé práci a životě/, to je mi jedno, hlavně jak budu posuzován, až zde nebudu. Pak se ukáže, byla-li moje práce zbytečnou.“

Zdenek Seydl 1. 10. 1942¹⁴⁵

¹⁴⁵ Viz Sainer – Seydlová (edd.) (pozn. 23), cit. s. 20.

9 Summary

Zdenek Seydl was a significant Czech artist of the twentieth century. His artistic talent has penetrated into many artistic fields. From his hands comes a myriad of works from drawings, graphics, oil paintings up to designs of theater costumes, scenes, puppet or animated films and book realizations. Since the founding of the publishing house the Československý spisovatel, he had been employed as an art editor. Thanks to that, the general public knows him especially as a graphic designer and illustrator. The bachelor thesis deals with the life of Zdenek Seydl, stages which are reflected in his artistic work, outlines the overview of his versatile art activities. Above all, the bachelor thesis deals with Seydl's illustrative creation of literary works for adult readers produced by Československý spisovatel and Odeon. The work focuses on Seydl's concepts of illustrations and their artwork. The thesis outlines and characterizes the form of illustrations, outlines the important features of Zdenek Seydl's illustrator's expression, and points to the originality and individuality of Seydl's artistic expression.

11 Seznam použitých zkratek

ČS – Československý spisovatel

inv. č. – inventární číslo

NM – Národní muzeum

SNKLU – Státní nakladatelství krásné literatury a umění

SNKLHU – Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění

OUS PNP – Oddělení uměleckých sbírek Památníku národního písemnictví

12 Seznam ilustrovaných knih, zařazených do bakalářské práce

12.1 Československý spisovatel

Jan Drda, *Horká půda*, Praha 1955.

Karel Konrád, *Jugoslávské kolo*, Praha 1956.

Vítězslav Kocourek (ed.), *Deset novel*, Praha 1957.

Mao Ce-Tung, *Osmnáct básní na staré nápěvy*, Praha 1958.

Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Praha 1958.

Pavel Nauman, *Menší zvířata*, Praha 1960.

Jan Werich, *Italské prázdniny*, Praha 1960.

Jan Drda, *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*, Praha 1961.

Jan Werich, *Italské prázdniny*, Praha 1961.

Miloš Macourek, *Živočichopis*, Praha 1962.

Jan Werich, *Italské prázdniny*, Praha 1963.

Miloslav Bureš, *Otvírání studánek*, Praha 1964.

František Hrubín, *Zlatá reneta*, Praha 1964.

Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Praha 1964.

Milan Kundera, *Monology*, Praha 1965.

Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Praha 1965.

Christian Morgenstern, *Bim, bam, bum*, Praha 1971.

Vítězslav Nezval, *Sto sonetů záchránkyni věčného studenta Roberta Davida*, Praha 1971.

Ilja Hurník, *Dětství ve Slezsku*, Praha 1979.

Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Praha 1984.

12.2 Odeon

12.2.1 Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (1953–1960)

Jean de La Fontaine, *Bajky*, Praha 1959.

Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Praha 1960.

Miloslav Žilina (ed.), *Na zemi vyšlo plno lamp*, Praha 1960.

12.2.2 Státní nakladatelství krásné literatury a umění (1961–1965)

Karel Havlíček Borovský, *Básnické dílo*, Praha 1962.

Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zelená husa*, Praha 1965.

Karel Havlíček Borovský, *Epigramy*, Praha 1966.

12.2.3 Odeon (1966–dosud)

Francois Rabelais, *Gargantua a Pantagruel*, Praha 1968.

Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, *Ďáblův elixír*, Praha 1971.

Ignát Herrmann, *Ztřeštěné historky*, Praha 1972.

Vladimír Justl – Oldřich Král (edd.), *Melancholie. Básně dynastie sungské 960–1270 po Kristu*, Praha 1990.

12.3 Knihy mimo nakladatelství ČS a Odeon zmíněné v práci

Milena Nováková, *Muži nemilují andělů*, Českomoravský Kompas, Praha 1939.

Jarmila Glazarová, *Zahradník Hejduk*, Alois Hynek, Praha 1944.

Michal Sedloň, *Máta peprná*, Ant. Dědourek, Hradec králové 1944.

John Yocum Beaty, *Bystroušek. Dobrodružství malého vorvaně*, Svoboda, Praha 1947.

Ivan Olbracht, *O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách*, Melantrich, Praha 1947.

Josef Kainar, *Říkadla*, Družstvo Dílo, Praha 1948.

Josef Kopta, *Tři do kornoutu*, František Borový, Praha 1948.

John Tanner, *V indiánském zajetí*, Orbis, Praha 1956.

Anna Hostomská, *Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1959.

Josef Kainar, *Říkadla*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1961.

Jan Vladislav, *Kouzelný slabikář*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1961.

Jeanne Roche-Mazon, *O polovičním kohoutovi*, Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1962.

Charles Théodore Henri De Coster, *Thyl Ulenspiegel*, Albatros, Praha 1971.

Zdenek Seydl, *Kolečko*, Albatros, Praha 1972.

13 Seznam použité literatury

13.1 Literatura

- Miroslav Lamač, *Zdenek Seydl: grafika*, Praha 1958.
- Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Praha 1958.
- Luboš Hlaváček, *Současná československá grafika*, Praha 1964.
- Miroslav Lamač, *Paul Klee*, Praha 1965.
- Eva Petrová, *Max Ernst*, Praha 1965.
- Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Praha 1965.
- Radovan Krátký, *Snář*, Praha 1966.
- Vlastimil Fiala, *Henri Matisse*, Praha 1967.
- Divadlo na Vinohradech 1907–1967. Sborník k 60. výročí Divadla na Vinohradech*, Praha 1968.
- Miroslav Houra, *Jak se dívat na grafiku*, Praha 1971.
- Zdenek Seydl, *Kolečko*, Praha 1972.
- Emanuel Poche (ed.), *Encyklopedie českého výtvarného umění*, Praha 1975.
- Oldřich Hlavsa – Karel Wick, *Typographia – Písmo, ilustrace, kniha*, Praha 1976.
- Tomáš Vlček, *Současný plakát*, Praha 1976.
- Aleš Fuchs, *Zdenek Seydl. Kostýmy*, Praha 1977.
- Luboš Hlaváček, *Současná grafika I*, Praha 1977.
- Miroslav Nýdl, *Současná známková tvorba*, Praha 1978.
- František Dvořák, *Současné exlibris*, Praha 1979.
- Blanka Stehlíková, *Ilustrace v české a slovenské dětské knize*, Praha 1979.
- Blanka Stehlíková, *Současná ilustrace dětské knihy*, Praha 1979.
- Vladimír Vimr, *Malá galerie českých malířů*, Praha 1980.
- Karel Fabel, *Sočasná typo/grafie*, Praha 1981.
- Jaromír Pelc – Karel Sýs, *Návštěvy v ateliérech*, Praha 1981.
- Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Praha 1984.
- Blanka Stehlíková, *Ilustrace*, Praha 1984.
- Ludvík Kundera (ed.), *Hans Arp. Na jedné noze*, Praha 1988.
- Vladimír Sainer – Marie Seydlová (edd.), *Autoportrét, který si napsal a nakreslil Zdenek Seydl*, Praha 1988.
- František Holešovský, *Čeští ilustrátoři v současné knize pro děti a mládež*, Praha 1989.

Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění II, N–Ž*, Praha 1995.

Jane Turner (ed.), *The Dictionary of Art III, B to Biard*, Willard 1996.

Jiří Bouda – Jaroslav Kaiser – Miroslav Kudrna et al., *Česká grafika XX. století*, Praha 1997.

Eva Petrová – Jiří Machalický – František Dvořák et al., *Skupina 42*, Praha 1998.

František Všetická, *Dílna Miroslava Horníčka*, Olomouc 1999.

Zdeněk Pešat – Eva Petrová, *Skupina 42. Antologie*, Brno 2000.

John Golding, *Cesty k abstraktnímu umění*, Brno 2003.

Zdenek Primus, *Umění je abstrakce. Česká vizuální kultura 60. let*, Praha 2003.

Polana Bregantová – Lenka Bydžovská – Antonín Dufek et al., *Dějiny českého výtvarného umění 1939–1958*, V, Praha 2005.

Polana Bregantová – Antonín Dufek – Josef Hlaváček et al., *Dějiny českého výtvarného umění 1958–2000*, VI/1, Praha 2007.

Blanka Stehlíková, *Abeceda lásky. Osobnosti, které jsem znala*, Praha 2009.

Michal Přibáň et al., *Česká literární nakladatelství 1949–1989*, Praha 2014.

Jiří Hůla – Irena Lehkoživová – Barbora Špičáková (edd.), *Zdenek Seydl a knihy*, Praha 2015.

13.2 Katalogy výstav

Pavel Kropáček, *Sedm v říjnu. Obrazy, sochy, kresby* (kat. výst.), Topičův salon v Praze 1940.

Jiří Kotalík, *Arnošt Paderlík, Zdenek Seydl* (kat. výst.), Spolek výtvarných umělců Mánes v Praze 1943.

Jarmila Glazarová, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Kabinet grafického umění v Praze 1945.

Ladislav Fikar, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Topičův salon v Praze 1949.

Ota Janeček, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Galerie Hollar v Praze 1954.

Ludvík Aškenazy, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), Galerie Československý spisovatel v Praze 1956.

Zdenek Seydl (kat. výst.), Dům pánů z Kunštátu v Brně 1967.

Zdenek Seydl: Caprichos / comics (kat. výst.), Galerie Nová síň v Praze 1967.

Nad'a Řeháková, *Skupina „Sedm v říjnu 1939“* (kat. výst.), Oblastní galerie v Liberci 1979.

Blanka Stehlíková, *Psal se květen 1945* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem 1980.

Jiří Kotalík, *Kouzelný cirkus Zdenka Seydla* (kat. výst.), Galerie Československého spisovatele v Praze 1981.

Bohumil Holý, *Eyhle Seydl* (kat. výst.), Galerie Hollar v Praze 1996.

Česká koláž (kat. výst.), Národní galerie v Praze 1997.

Jana Šálková – Jiří Suchý, *Zdenek Seydl* (kat. výst.), České muzeum výtvarných umění v Praze 2001.

13.3 Periodika

J. R., Knižní obálky Zdenka Seydla, *Tvar* VII, 1955, č. 2, s. 56–57.

Miroslav Lamač, Zdeněk Seydl, *Tvar* IX, 1957, č. 1, s. 18–27.

Jiří Padrta, Zdenek Seydl, *Hollar* XXIX, 1957, č. 2, s. 78–81.

Anketa k situaci v našem výtvarném umění, *Výtvarné umění* X, 1960, č. 6, 30. 9., s. 241–253.

Jaroslav Boček, Zdenek Seydl. Ilustrátor, malíř, typograf, *Knižní kultura* II, 1965, č. 8, s. 325–328.

Ludvík Aškenazy, Ludvík Aškenazy o Zdenku Seydlovi, *Československý voják* XVIII, 1969, č. 1, 11. 1., s. 25–26.

Zdenek Seydl, Krása všeho je v prostotě. Malíř Zdeněk Seydl, *Práce* XXVI, 1970, č. 138, 13. 6., s. 4.

Eva Adamová – Zdenek Seydl, Ilustrace jako kreslená filosofie, *Svobodné slovo* XXVII, 1971, č. 162, 10. 7., s. 11.

Michal Černík – Zdenek Seydl, Kolik sluncí zná malíř Zdeněk Seydl, *Sedmička* IV, 1971, č. 45, 8. 7., s. 9.

13.4 Bakalářské práce

Zuzana Dobrovolná, *Knižní obálky Zdenka Seydla* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2012.

Petra Gregorová, *Česká ilustrace v 60. letech 20. století* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2012.

Jana Viktorová, *Ilustrační dílo Heleny Zmatlíkové* (bakalářská práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2012.

13.5 Internetové zdroje

<http://www.vaclavchochola.cz/bio.htm> – webové stránky fotografa Václava Chocholy

<http://www.isabart.org/> – informační systém abART

14 Seznam obrazové přílohy

Obr. [1] Seydl U Hoffmeisterů s bábovkou II, 1960, Archiv B&M Chochola. Foto: Václav Chochola

Obr. [2] Seydl, ateliér, 1963, Archiv B&M Chochola. Foto: Václav Chochola

Obr. [3] Zdenek Seydl a Helena Zmatlíková na vernisáži v Topičově salonu, 1948, Archiv B&M Chochola. Foto: Václav Chochola

Obr. [4] Zdenek Seydl, Jan Werich a fotograf Karel Ludwig v galerii U Topičů, 1948, Archiv B&M Chochola. Foto: Václav Chochola

Obr. [5–6] Vítězslav Kocourek (ed.), *Deset novel*, Československý spisovatel, Praha 1957. Foto: Eliška Burdová

Obr. [7–9] Milan Kundera, *Monology*, Československý spisovatel, Praha 1965. Foto: Eliška Burdová

Obr. [10] Zdenek Seydl, U babi, 1957, tuš, papír, 148 × 195 mm, Alšova jihočeská galerie, inv. č. G 13044. Foto: Alšova jihočeská galerie

Obr. [11–13] Ilja Hurník, *Dětství ve Slezsku*, Československý spisovatel, Praha 1979. Foto: Eliška Burdová

Obr. [14–16] Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958. Foto: Eliška Burdová

Obr. [17–18] Mao Ce-Tung, *Osmnáct básní na staré nápěvy*, Československý spisovatel, Praha 1958. Foto: Eliška Burdová

Obr. [19] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 148 × 195 mm, Alšova jihočeská galerie, inv. č. G 13144. Foto: Alšova jihočeská galerie

Obr. [20] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 145 × 190 mm, Alšova jihočeská galerie, inv. č. G 13145. Foto: Alšova jihočeská galerie

Obr. [21] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 145 × 190 mm, Alšova jihočeská galerie, inv. č. G 13146. Foto: Alšova jihočeská galerie

Obr. [22] Zdeněk Seydl, Rybolov, 1959, barevné pastelky, papír, 297 × 431 mm, Moravská galerie v Brně, inv. č. B 11851. Foto: Moravská galerie v Brně

Obr. [23] Zdeněk Seydl, Nosič, 1959, barevné pastelky, papír, 299 × 412 mm, Moravská galerie v Brně, inv. č. B 11852. Foto: Moravská galerie v Brně

Obr. [24] Zdeněk Seydl, Cesta k chrámu, 1959, barevné pastelky, papír, 299 × 412 mm, Moravská galerie v Brně, inv. č. B 11849. Foto: Moravská galerie v Brně

Obr. [25–27] Jan Drda, *Horká půda*, Československý spisovatel, Praha 1955. Foto: Eliška Burdová

Obr. [28–29] Karel Konrád, *Jugoslávské kolo*, Československý spisovatel, Praha 1956. Foto: Eliška Burdová

Obr. [30] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 200. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

- Obr. [31]** Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 314 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 218. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
- Obr. [32]** Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 210. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
- Obr. [33]** Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 306 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 225. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
- Obr. [34]** Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 196. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
- Obr. [35]** Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 308 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, inv. č. L 206. Foto: Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě
- Obr. [36–38]** Pavel Nauman, *Menší zvířata*, Československý spisovatel, Praha 1960. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [39]** Jan Werich, *Italské prázdniny*, Československý spisovatel, Praha 1960. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [40]** Jan Werich, *Italské prázdniny*, Československý spisovatel, Praha 1961. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [41–42]** Karel Havlíček Borovský, *Epigramy*, Odeon, Praha 1966. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [43]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 132 × 155 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-13. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [44]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 172 × 312 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-15. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [45]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 164 × 311 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-22. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [46]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 381 × 182 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-14. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [47]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 164 × 310 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-23. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [48–49]** Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [50]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Jana Wericha: Fimfárům, nedatováno, tuš, papír, 252 × 368 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-30. Foto: Eliška Burdová

Obr. [51–52] Miloslav Bureš, *Otvírání studánek*, Československý spisovatel, Praha 1964. Foto: Eliška Burdová

Obr. [53–54] Miloš Macourek, *Živočichopis*, Československý spisovatel, Praha 1962. Foto: Eliška Burdová

Obr. [55–57] Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964. Foto: Eliška Burdová

Obr. [58–59] Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zelená husa*, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1965.

Obr. [60] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel. Nepoužitá ilustrace pro XV. kapitolu knihy první, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 06985. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [61] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XIV. kapitolu knihy druhé, tuš, akvarel, papír, 200 × 175 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07004. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [62] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVIII. kapitolu knihy druhé, tužka, akvarel, papír, 296 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07006. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [63] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVI. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07056. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [64] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXI. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07063. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [65] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro V. kapitolu knihy páté, tužka, tuš, akvarel, pastelka, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07049. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [66] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVI. kapitolu knihy čtvrté, pastelka, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07027. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [67] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro patitul, tužka, akvarel, papír, 72 × 77 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 06971. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [68] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro předmluvu, tužka, akvarel, papír, 275 × 212 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 06975. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [69] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXII. kapitolu knihy třetí, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna

NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07012. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [70] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XV. kapitolu knihy čtvrté, tužka, akvarel, papír, 300 × 212 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07026. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [71] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro III. kapitolu knihy první, tužka, akvarel, papír, 297 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 06978. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [72] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel Ilustrace pro XIII. kapitolu knihy čtvrté, tuš, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07025. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [73] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXIII. kapitolu knihy první, tužka, akvarel, papír, 210 × 297 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 06987. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [74] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXIII. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07064. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [75] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXI. kapitolu knihy čtvrté, tužka, akvarel, pastelka, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07029. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [76] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro LVI. kapitolu knihy čtvrté, tužka, pastelka, papír, 298 × 213 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07035. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [77] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro stranu s doslovem, fix, papír, 210 × 300 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury, fond Ilustrace, inv. č. ILU 07071. Foto: Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [78–79] Christian Morgenstern, *Bim, bam, bum*, Československý spisovatel, Praha 1971. Foto: Eliška Burdová

Obr. [80–82] Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, *Ďáblův elixír*, Odeon, Praha 1971. Foto: Eliška Burdová

Obr. [83] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, barevné pastelky, papír, 263 × 139 mm, OUS PNP, inv. č. 33/78-1. Foto: Eliška Burdová

Obr. [84] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 285 × 136 mm, OUS PNP, inv. č. 33/78-5. Foto: Eliška Burdová

Obr. [85] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 280 × 146 mm, OUS PNP, inv. č. 33/78-2. Foto: Eliška Burdová

- Obr. [86]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 292 × 134 mm, OUS PNP, inv. č. 33/78-6. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [87]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 287 × 136 mm, OUS PNP, inv. č. 33/78-7. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [88]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 273 × 211 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-4. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [89]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 287 × 210 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-9. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [90]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 286 × 212 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-10. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [91]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 285 × 212 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-7. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [92]** Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 387 × 203 mm, OUS PNP, inv. č. 18/87-12. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [93–94]** Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [95–96]** Jan Drda, *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*, Československý spisovatel, Praha 1961. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [97–98]** František Hrubín, *Zlatá reneta*, Československý spisovatel, Praha 1964. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [99]** Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Československý spisovatel, Praha 1965. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [100]** Zdenek Seydl, Sedící žena, 1949, suchá jehla, papír, 338 × 175 mm, Alšova jihočeská galerie, inv. č. G 13 159. Foto: Alšova jihočeská galerie
- Obr. [101–102]** Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Československý spisovatel, Praha 1965. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [103]** Zdeněk Seydl, Manekýnka, 1966, černobílá litografie, papír, 450 × 312 mm, Moravská galerie v Brně, inv. č. C 28003. Foto: Moravská galerie v Brně
- Obr. [104–107]** Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Československý spisovatel, Praha 1984. Foto: Eliška Burdová
- Obr. [108]** Zdeněk Seydl, Abeceda – Písmo Trufaldino, 60. léta, fix, papír, 625 × 470 mm, Muzeum umění Olomouc, inv. č. K 6837. Foto: Zdeněk Sodoma

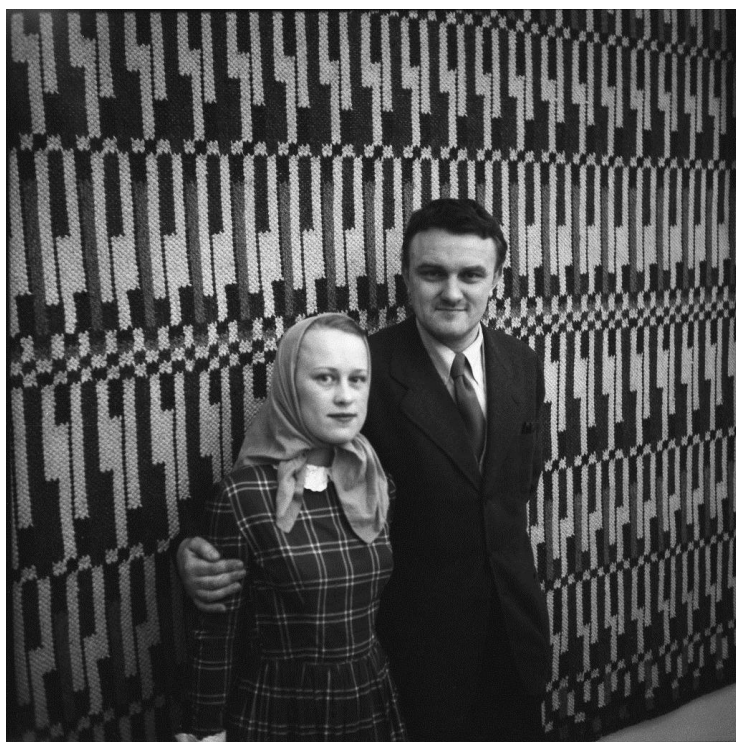
15 Obrazová příloha

Obr. [1] Seydl U Hoffmeisterů s bábovkou II, 1960, Archiv B&M Chochola

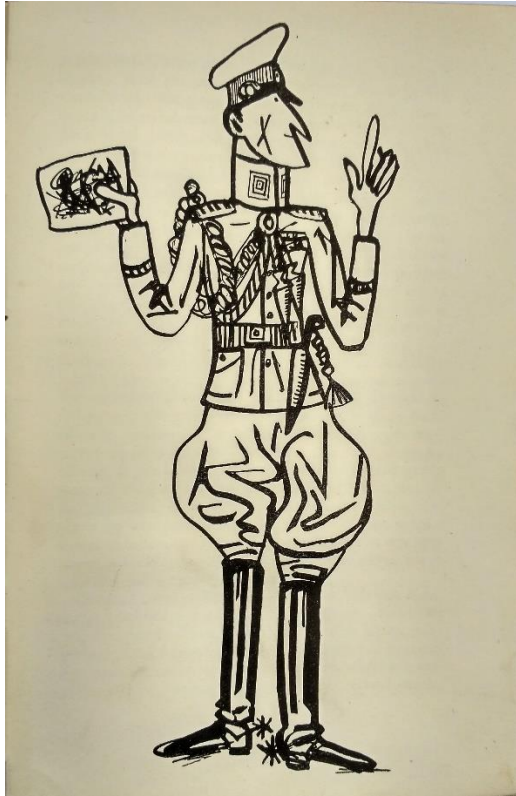
Obr. [2] Seydl, ateliér, 1963, Archiv B&M Chochola

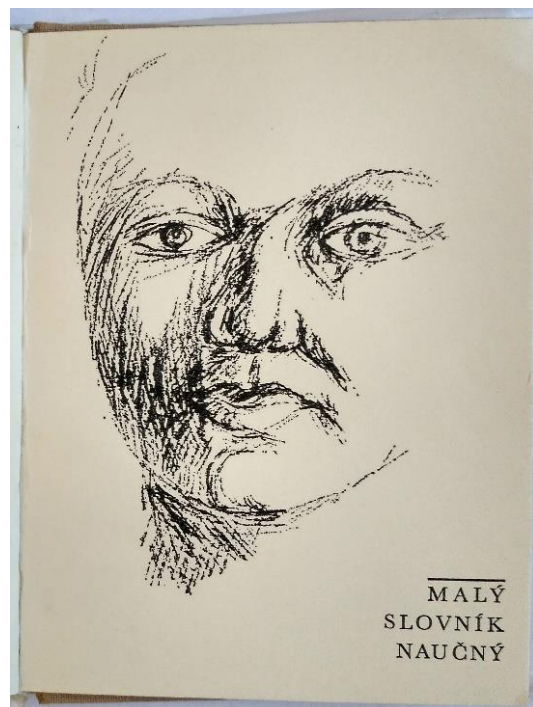
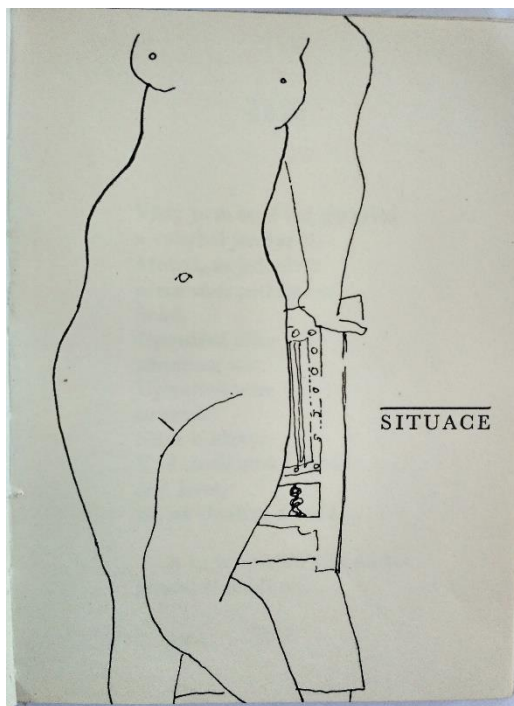
Obr. [3] Zdenek Seydl a Helena Zmatlíková na vernisáži v Topičově salonu, 1948, Archiv B&M Chochola.

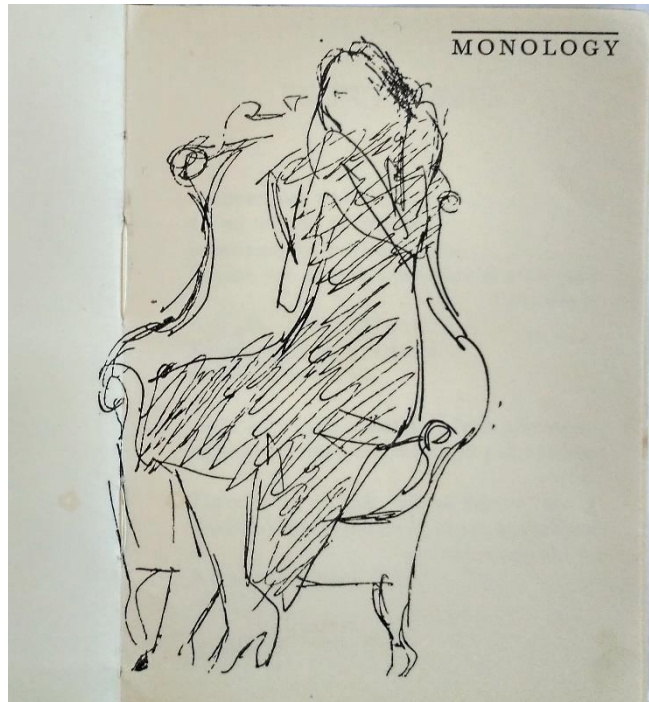
Obr. [4] Zdenek Seydl, Jan Werich a fotograf Karel Ludwig v galerii U Topičů, 1948, Archiv B&M Chochola

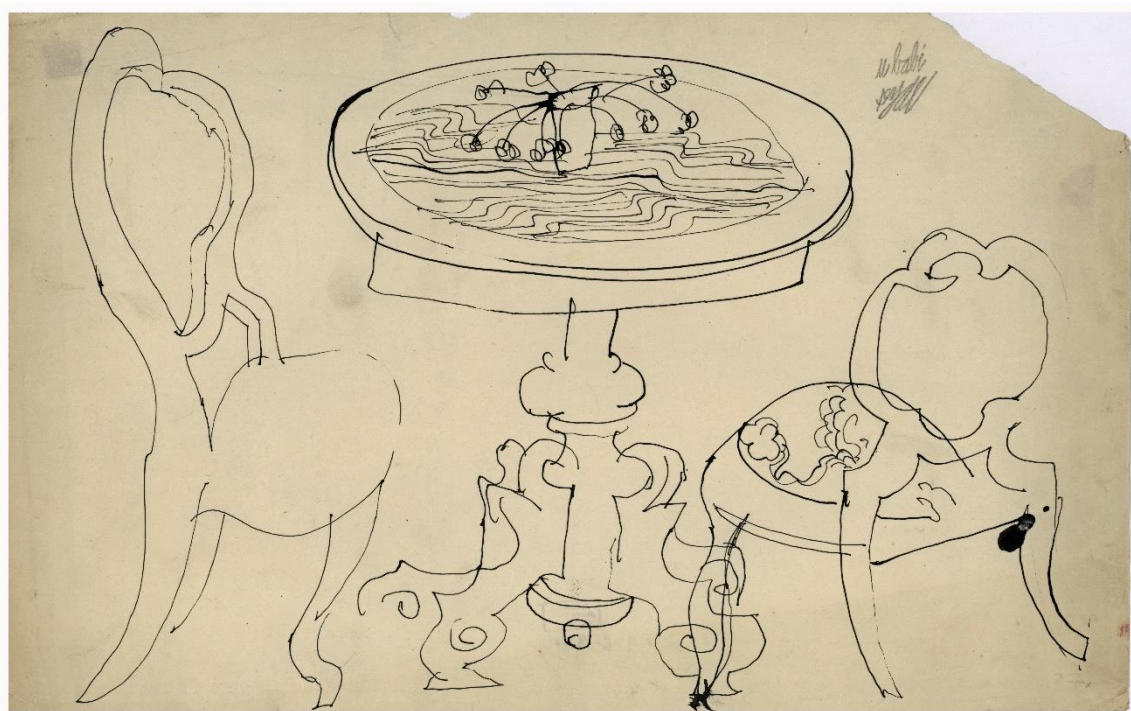
Obr. [5–6] Vítězslav Kocourek (ed.), *Deset novel*, Československý spisovatel, Praha 1957.

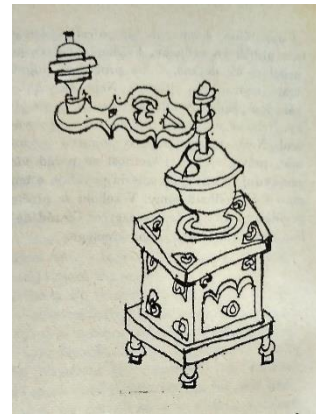
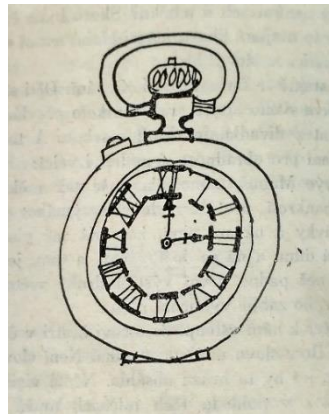
Obr. [7–8] Milan Kundera, *Monology*, Československý spisovatel, Praha 1965.

Obr. [9] Milan Kundera, *Monology*, Československý spisovatel, Praha 1965.

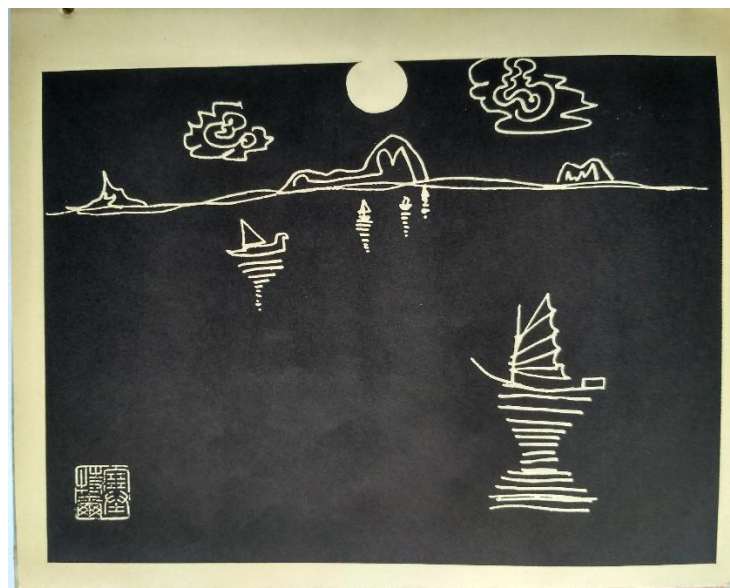
Obr. [10] Zdenek Seydl, *U babi*, 1957, tuš, papír, 148 × 195 mm, Alšova jihočeská galerie

Obr. [11–13] Ilja Hurník, *Dětství ve Slezsku*, Československý spisovatel, Praha 1979.

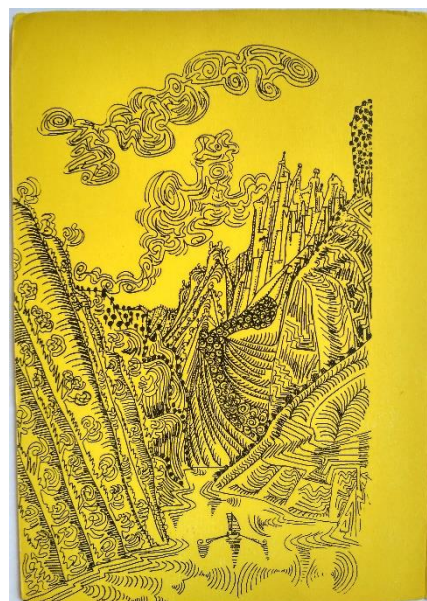
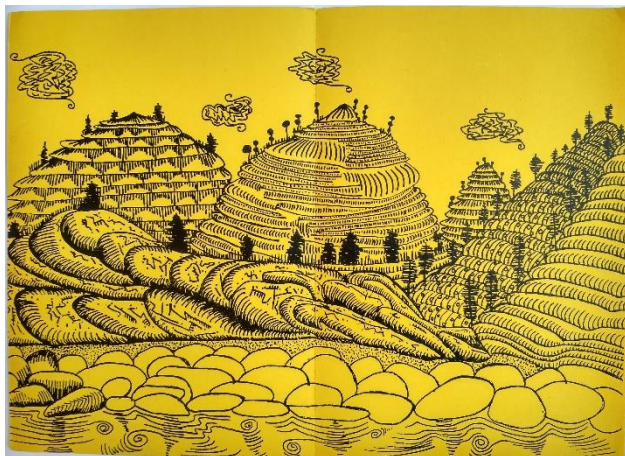
Obr. [14] Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958.

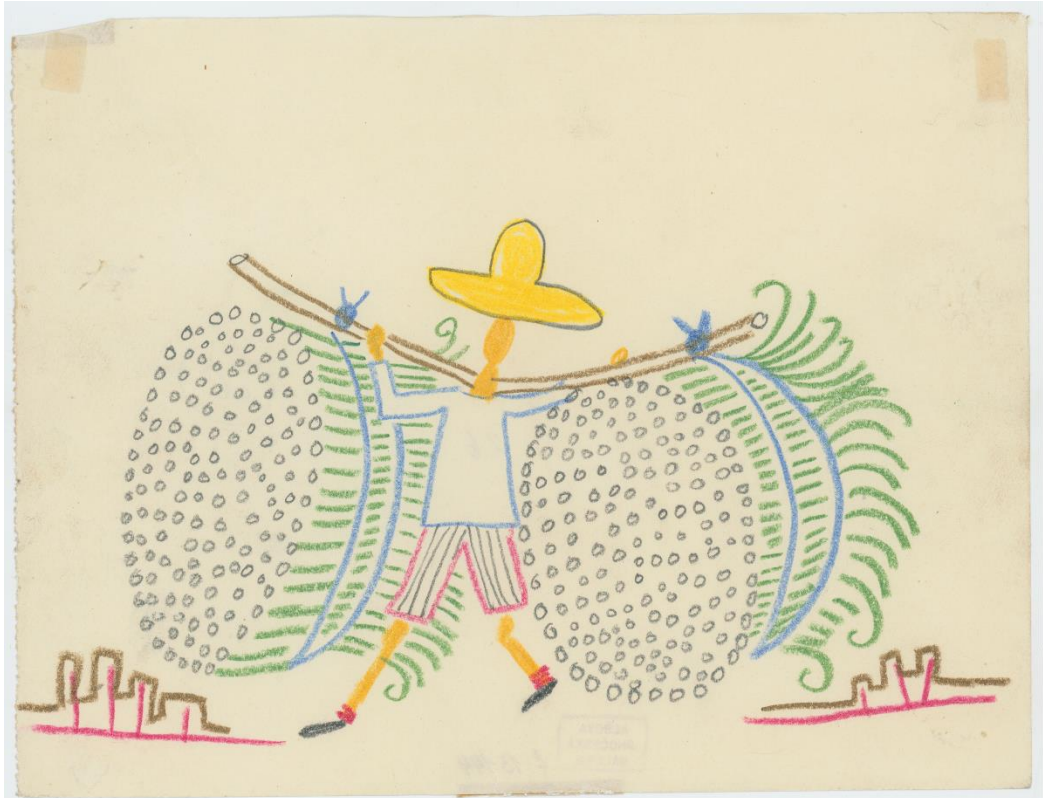
Obr. [15] Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958.

Obr. [16] Zdenek Seydl, *Byl jsem v Číně*, Československý spisovatel, Praha 1958.

Obr. [17–18] Mao Ce-Tung, *Osmnáct básní na staré nápěvy*, Československý spisovatel, Praha 1958.

Obr. [19] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 148 × 195 mm, Alšova jihočeská galerie

Obr. [20] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 145 × 190 mm, Alšova jihočeská galerie

Obr. [21] Zdenek Seydl, Kresby z Číny, 1957, barevné pastelky, papír, 145 × 190 mm, Alšova jihočeská galerie

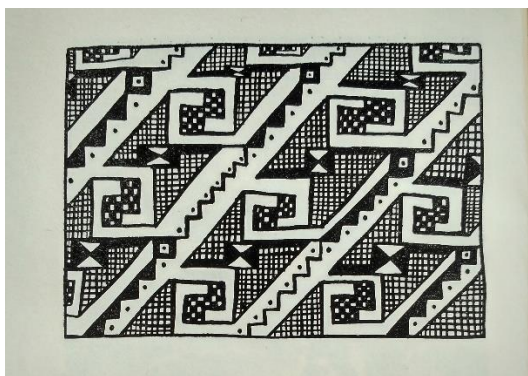
Obr. [22] Zdenek Seydl, Rybolov, 1959, barevné pastelky, papír, 297 × 413 mm, Moravská galerie v Brně

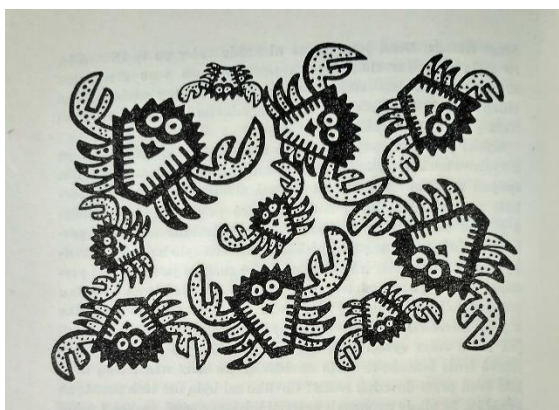
Obr. [23] Zdenek Seydl, Nosič, 1959, barevné pastelky, papír, 299 × 412 mm, Moravská galerie v Brně

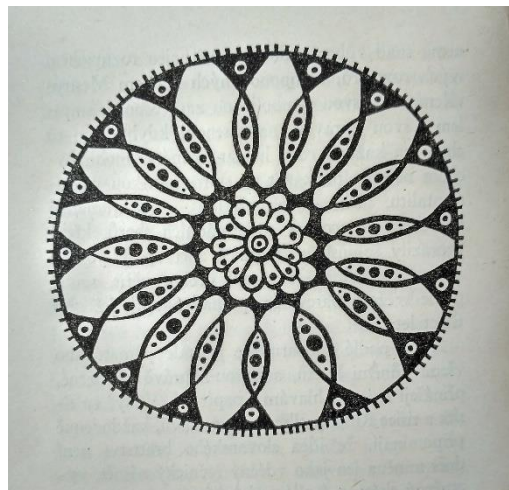
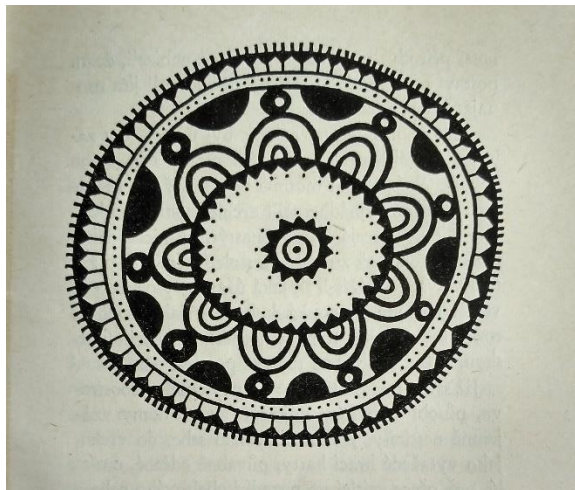
Obr. [24] Zdenek Seydl, Cesta k chrámu, 1959, barevné pastelky, papír, 299 × 412 mm, Moravská galerie v Brně

Obr. [25–26] Jan Drda, *Horká půda*, Československý spisovatel, Praha 1955.

Obr. [27] Jan Drda, *Horká půda*, Československý spisovatel, Praha 1955.

Obr. [28–29] Karel Konrád, *Jugoslávské kolo*, Československý spisovatel, Praha 1956.

Obr. [30] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Obr. [31] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 314 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Obr. [32] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Obr. [33] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 306 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Obr. [34] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 307 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

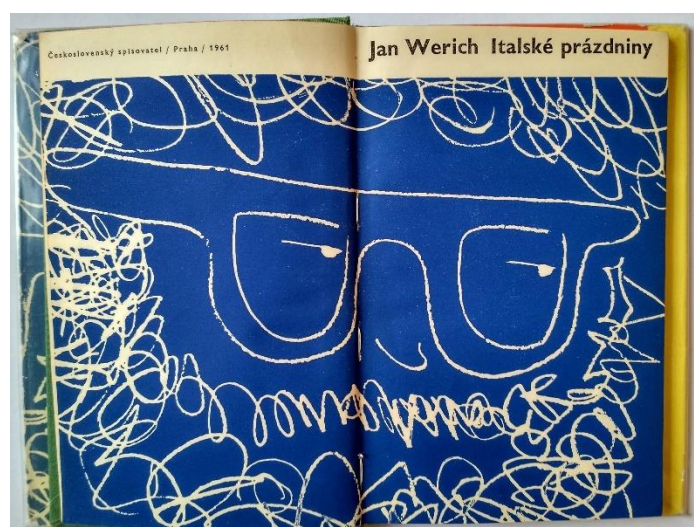
Obr. [35] Zdeněk Seydl, Jean de La Fontaine: Bajky, SNKLHU, Praha 1959, nedatováno, černá tuš, papír, 308 × 431 mm, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Obr. [36–38] Pavel Nauman, *Menší zvířata*, Československý spisovatel, Praha 1960.

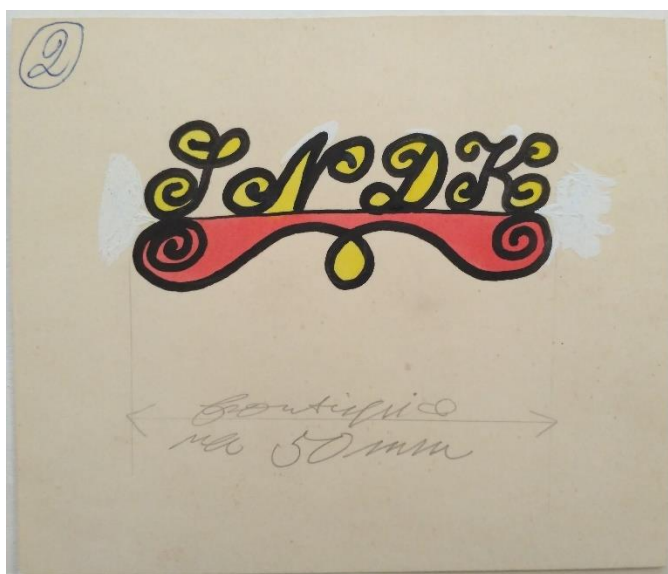
Obr. [39] Jan Werich, *Italské prázdniny*, Československý spisovatel, Praha 1960.

Obr. [40] Jan Werich, *Italské prázdniny*, Československý spisovatel, Praha 1961.

Obr. [41–42] Karel Havlíček Borovský, *Epigramy*, Odeon, Praha 1966.

Obr. [43] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: *Epigramy*, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 132 × 155 mm, OUS PNP

Obr. [44] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: *Epigramy*, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 172 × 312 mm, OUS PNP

Obr. [45] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 164 × 311 mm, OUS PNP

Obr. [46] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 381 × 182 mm, OUS PNP

Obr. [47] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Karla Havlíčka Borovského: Epigramy, nedatováno, tuš, akvarel, papír, 164 × 310 mm, OUS PNP

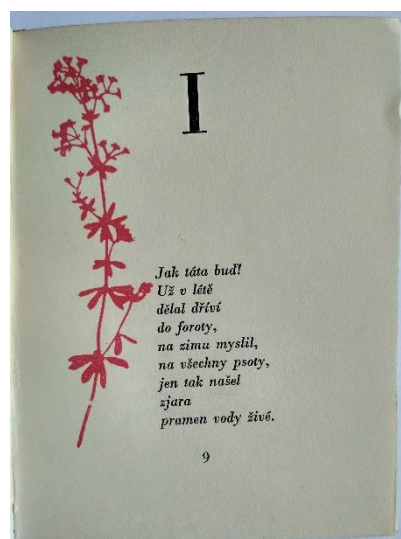
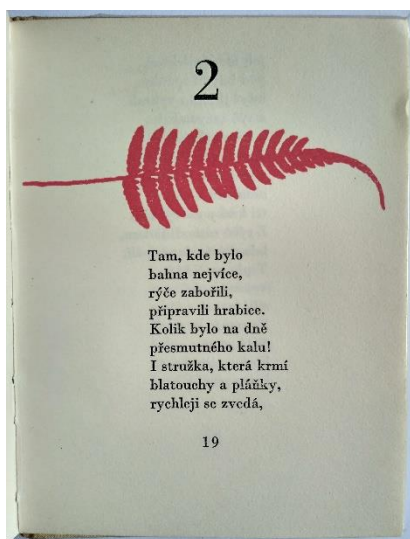
Obr. [48] Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964.

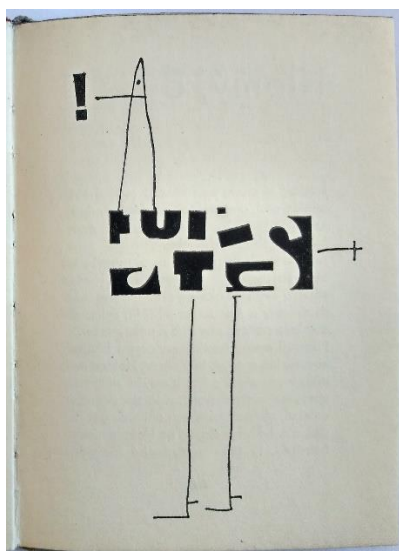
Obr. [49] Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964.

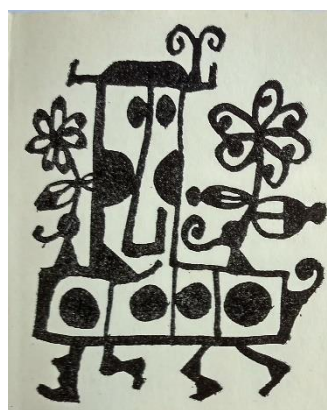
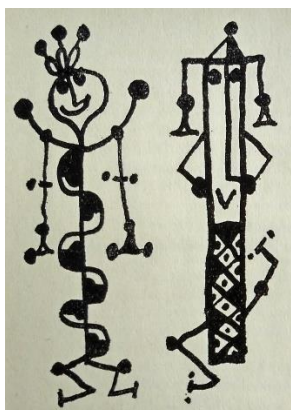
Obr. [50] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Jana Wericha: *Fimfárům*, nedatováno, tuš, papír, 252 × 368 mm, OUS PNP

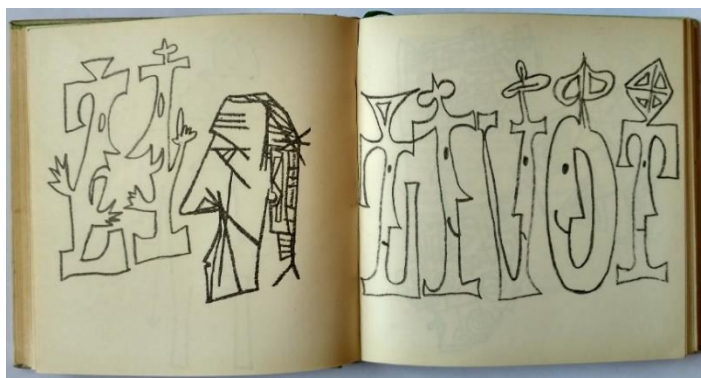
Obr. [51–52] Miloslav Bureš, *Otvírání studánek*, Československý spisovatel, Praha 1964.

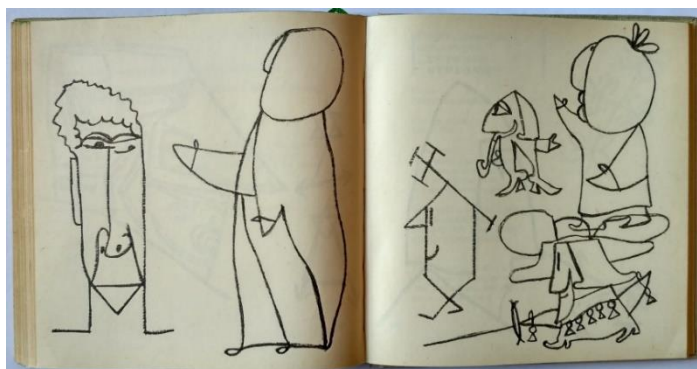
Obr. [53–54] Miloš Macourek, *Živočichopis*, Československý spisovatel, Praha 1962.

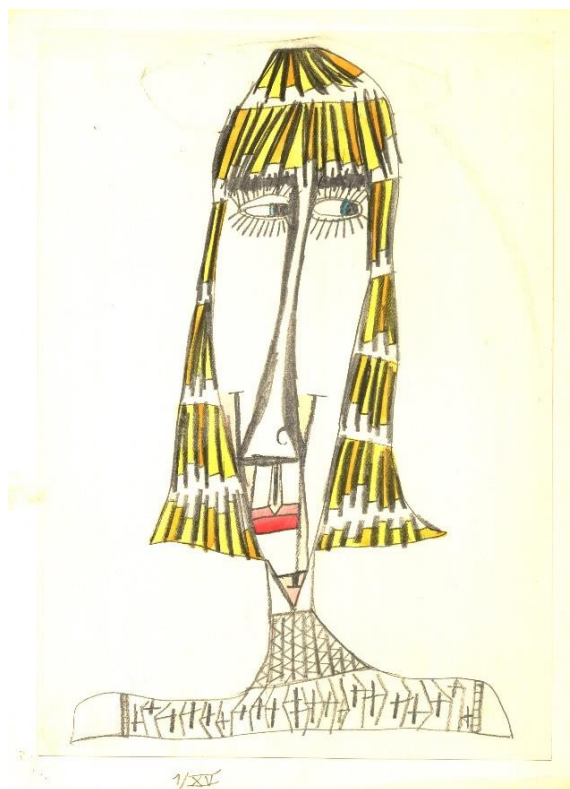
Obr. [55–57] Josef Štefan Kubín, *Strakatý máslo*, Československý spisovatel, Praha 1964.

Obr. [58] Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zelená husa*, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1965.

Obr. [59] Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zelená husa*, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1965.

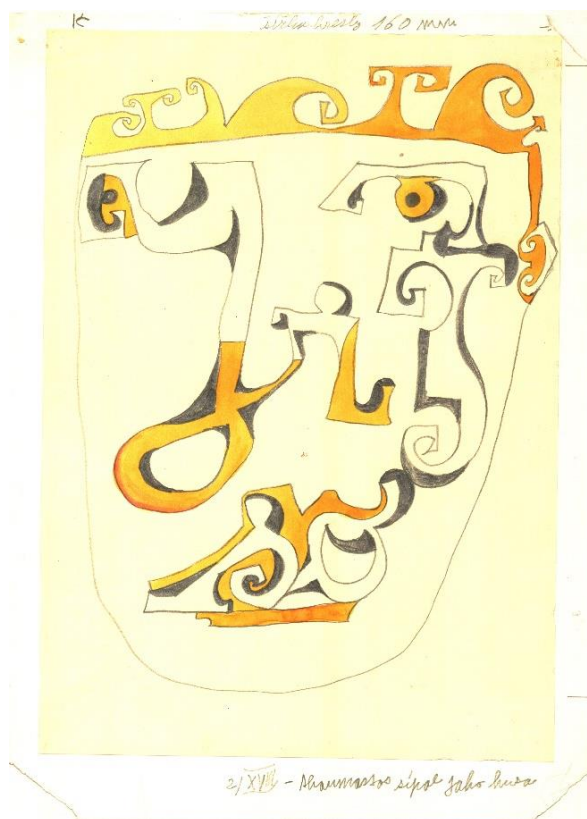

Obr. [60] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel. Nepoužitá ilustrace pro XV. kapitulu knihy první, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

2/ XV - Amélie Ruvinná

Obr. [61] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XIV. kapitolu knihy druhé, tuš, akvarel, papír, 200 × 175 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

2/ XVIII - Panunna sítel jako huta

Obr. [62] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVIII. kapitolu knihy druhé, tužka, akvarel, papír, 296 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [63] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVI. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

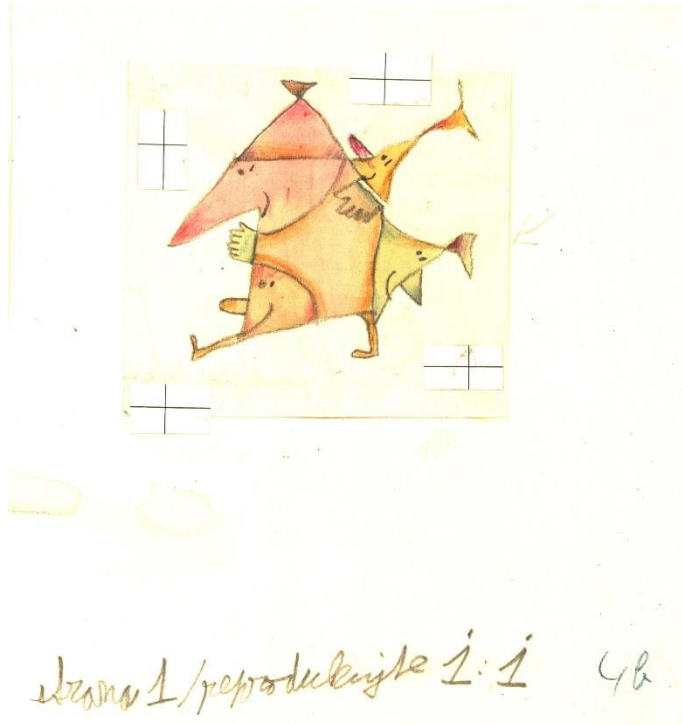
Obr. [64] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXI. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [65] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro V. kapitolu knihy páté, tužka, tuš, akvarel, pastelka, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [66] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XVI. kapitolu knihy čtvrté, pastelka, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

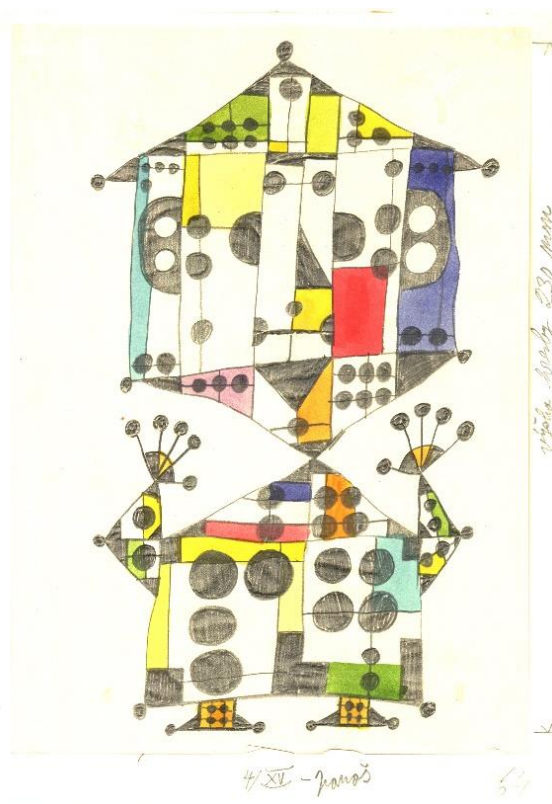
Obr. [67] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro patitul, tužka, akvarel, papír, 72 × 77 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

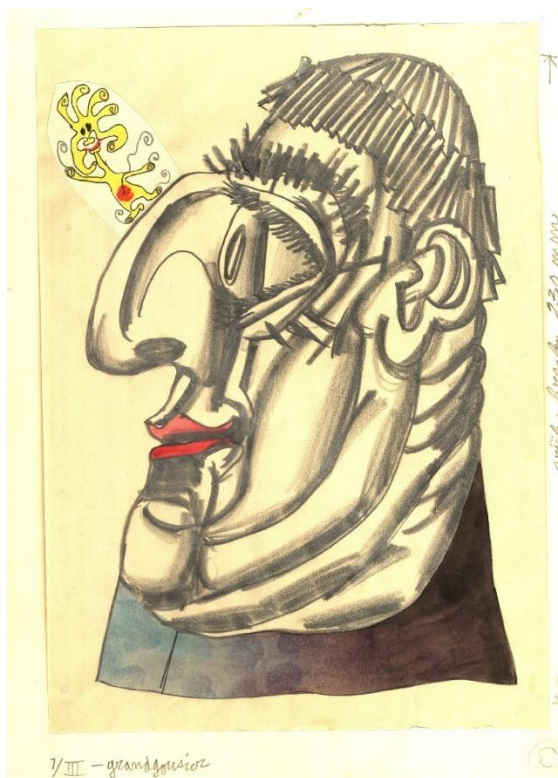
Obr. [68] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro předmluvu, tužka, akvarel, papír, 275 × 212 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [69] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXII. kapitolu knihy třetí, tužka, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

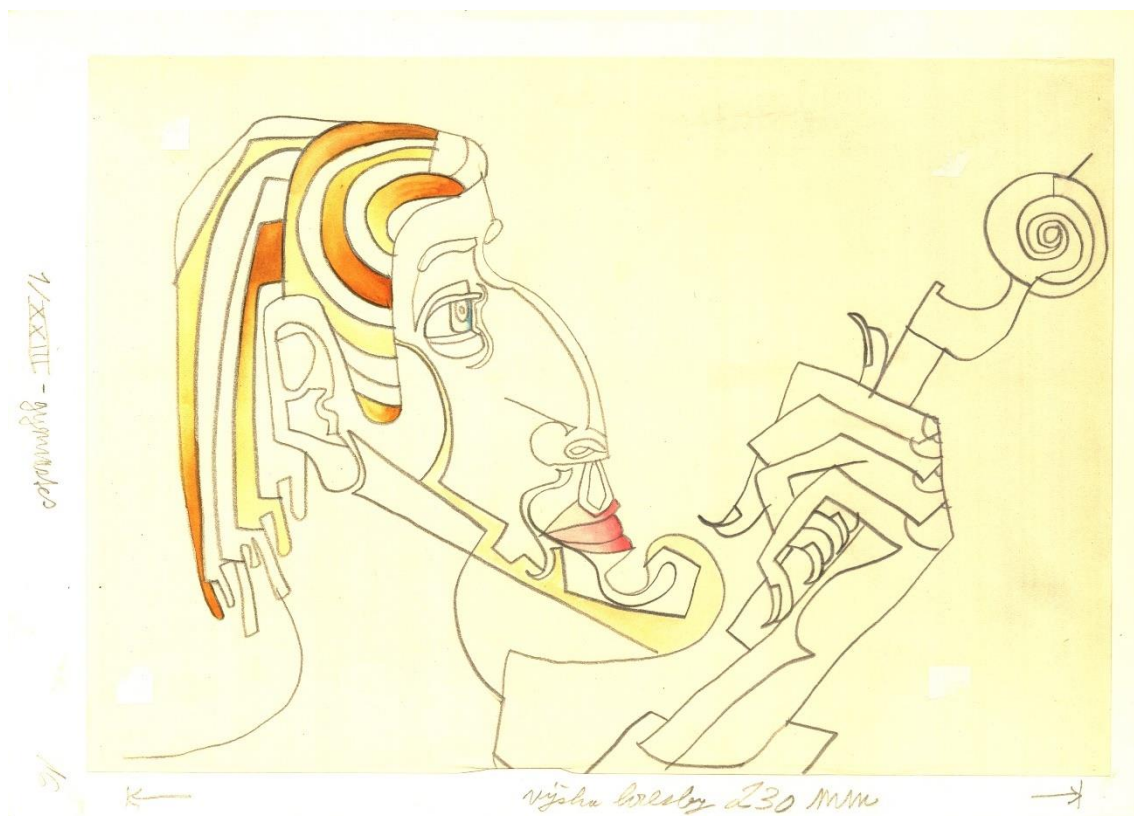
Obr. [70] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XV. kapitolu knihy čtvrté, tužka, akvarel, papír, 300 × 212 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [71] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro III. kapitolu knihy první, tužka, akvarel, papír, 297 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

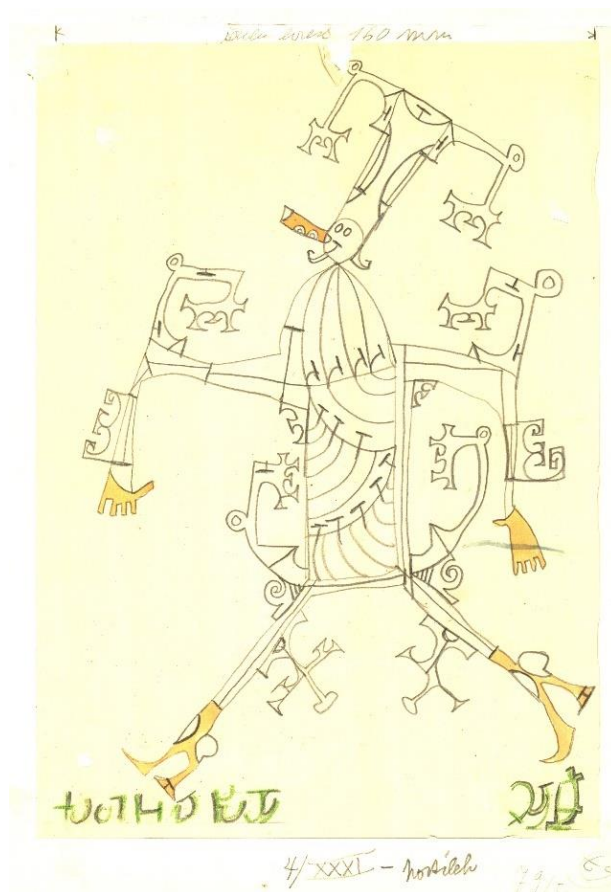
Obr. [72] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel Ilustrace pro XIII. kapitolu knihy čtvrté, tuš, akvarel, papír, 300 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

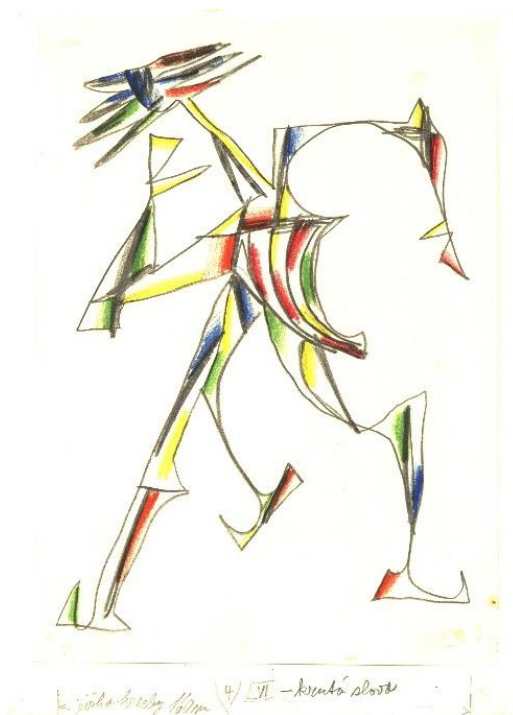
Obr. [73] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXIII. kapitolu knihy první, tužka, akvarel, papír, 210 × 297 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

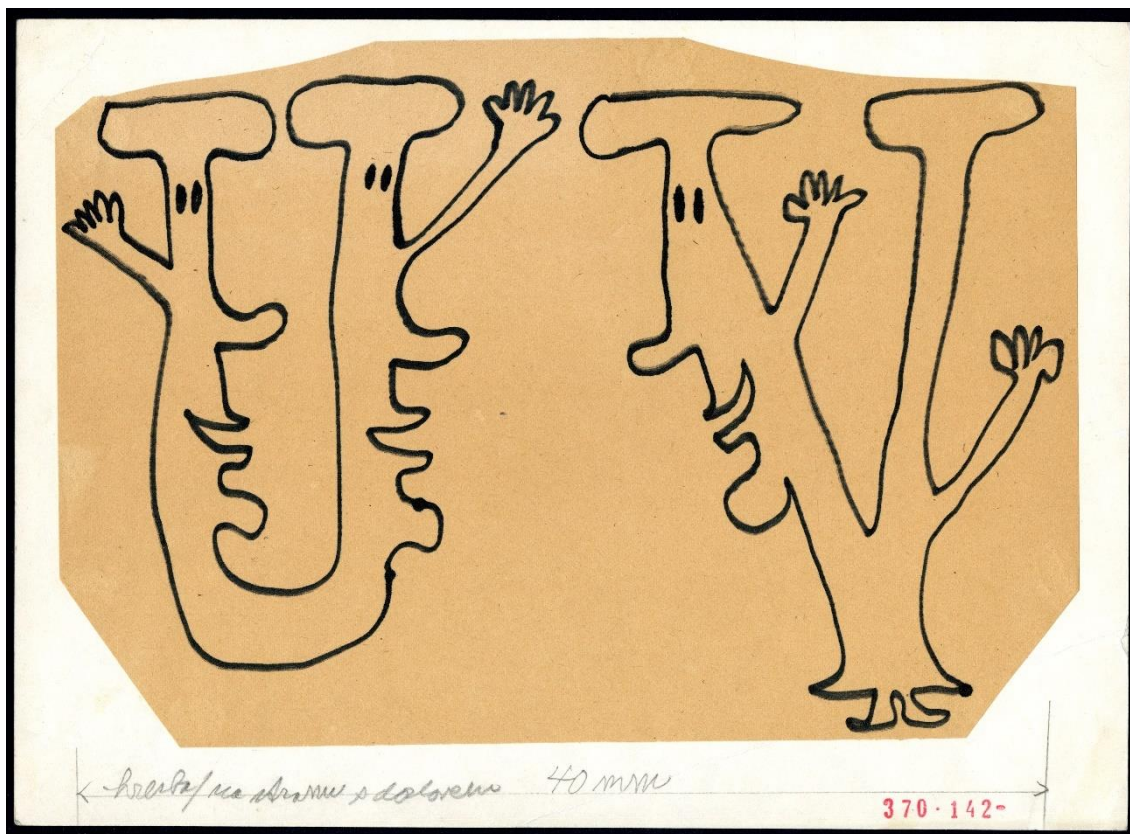
Obr. [74] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXIII. kapitolu knihy páté, tužka, akvarel, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

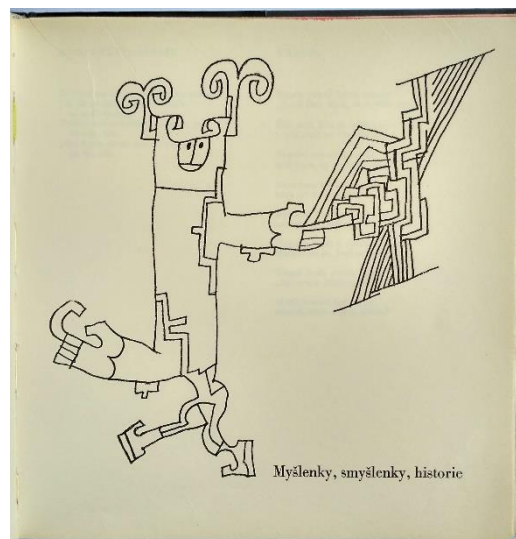
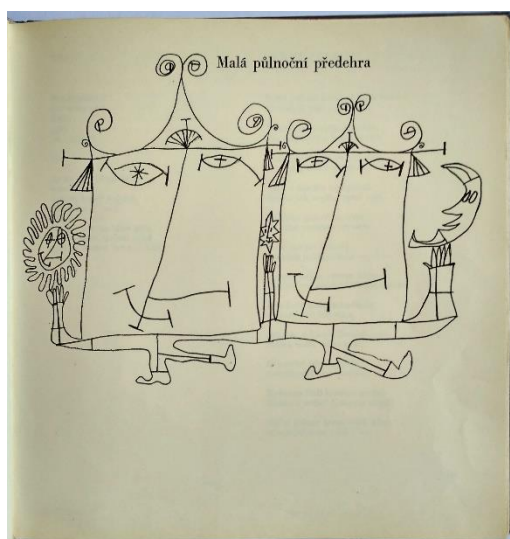
Obr. [75] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro XXXI. kapitolu knihy čtvrté, tužka, akvarel, pastelka, papír, 298 × 210 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

Obr. [76] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro LVI. kapitolu knihy čtvrté, tužka, pastelka, papír, 298 × 213 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

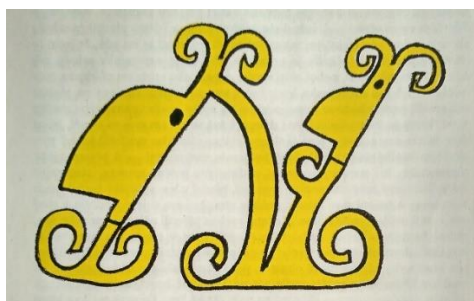
Obr. [77] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Françoise Rabelaise: Gargantua a Pantagruel, ilustrace pro stranu s dosloven, fix, papír, 210 × 300 mm, Knihovna NM, odd. knižní kultury

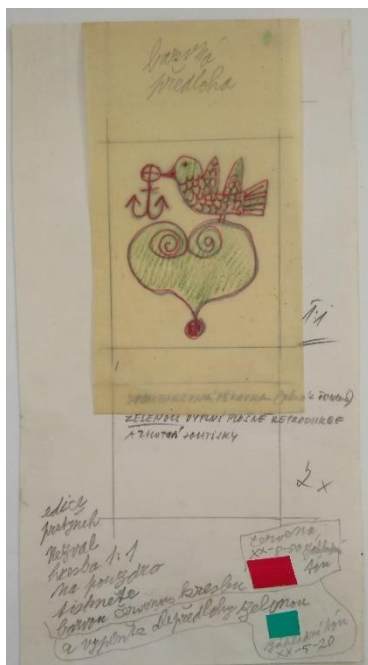
Obr. [78–79] Christian Morgenstern, *Bim, bam, bum*, Československý spisovatel, Praha 1971.

Obr. [80–81] Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, *Ďáblův elixír*, Odeon, Praha 1971

Obr. [82] Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, *Ďáblův elixír*, Odeon, Praha 1971

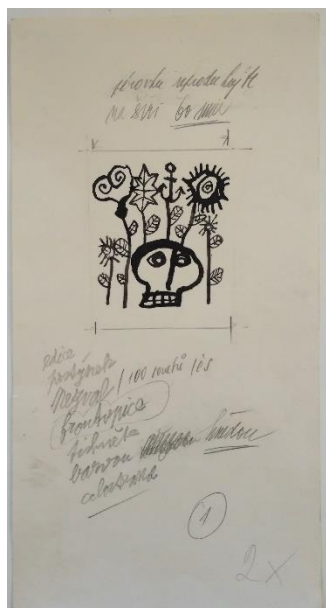
[83]

[84]

Obr. [83] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: *Sto sonetů*, 1971, tuš, barevné pastelky, papír, 263 × 139 mm, OUS PNP

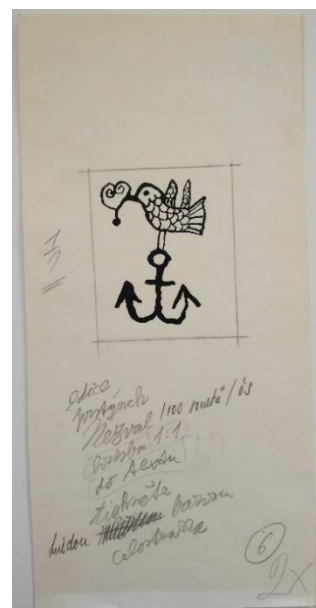
Obr. [84] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: *Sto sonetů*, 1971, tuš, papír, 285 × 136 mm, OUS PNP

[85]

[86]

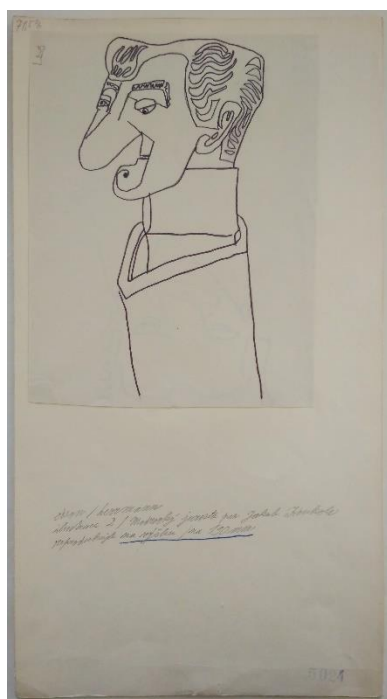

[87]

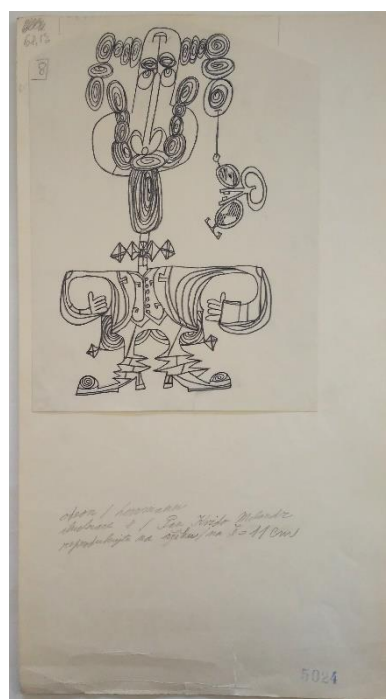
Obr. [85] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 280 × 146 mm, OUS PNP

Obr. [86] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 292 × 134 mm, OUS PNP

Obr. [87] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Vítězslava Nezvala: Sto sonetů, 1971, tuš, papír, 287 × 136 mm, OUS PNP

[88]

[89]

Obr. [88] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 273 × 211 mm, OUS PNP

Obr. [89] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 287 × 210 mm, OUS PNP

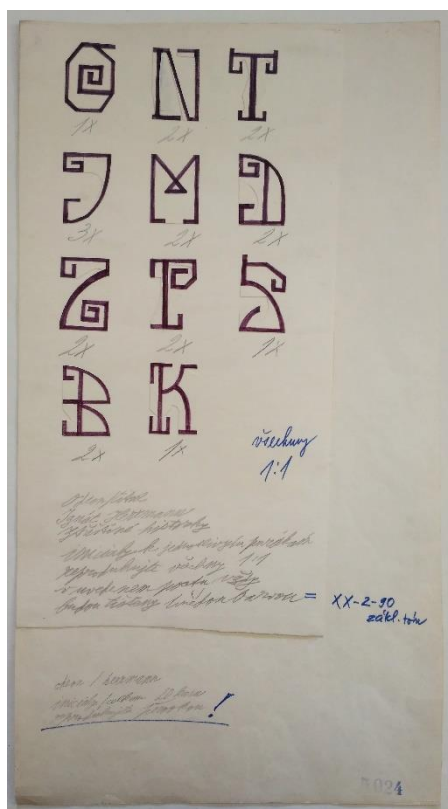
[90]

[91]

Obr. [90] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 286 × 212 mm, OUS PNP

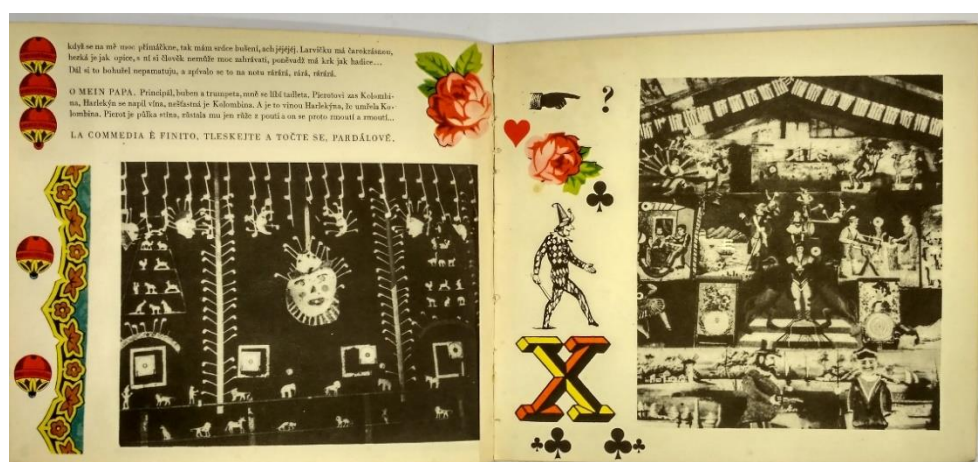
Obr. [91] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 285 × 212 mm, OUS PNP

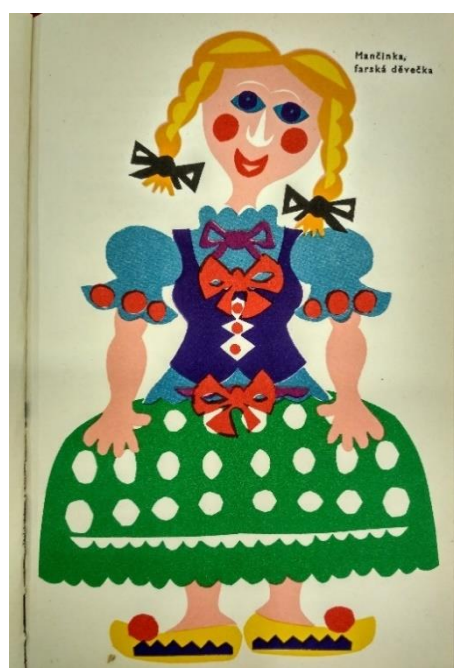
Obr. [92] Zdenek Seydl, Ilustrace ke knize Ignáta Herrmanna: Ztřeštěné historky, 1972 (?), tuš, papír, 387 × 203 mm, OUS PNP

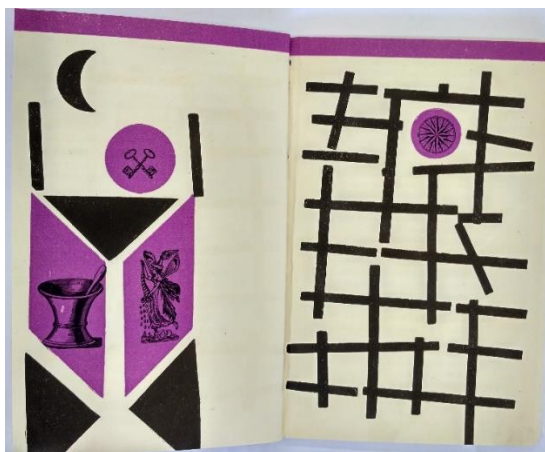
Obr. [93] Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960.

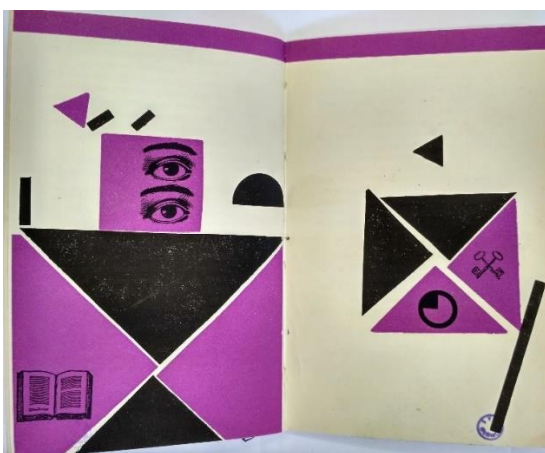
Obr. [94] Zdenek Seydl, *Růže z pouti*, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1960.

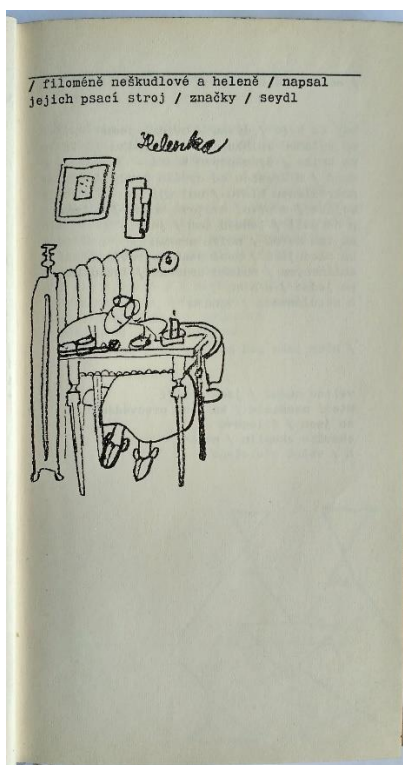
Obr. [95–96] Jan Drda, *Dalskabáty, hříšná ves, aneb Zapomenutý čert*, Československý spisovatel, Praha 1961.

Obr. [97] František Hrubín, *Zlatá reneta*, Československý spisovatel, Praha 1964.

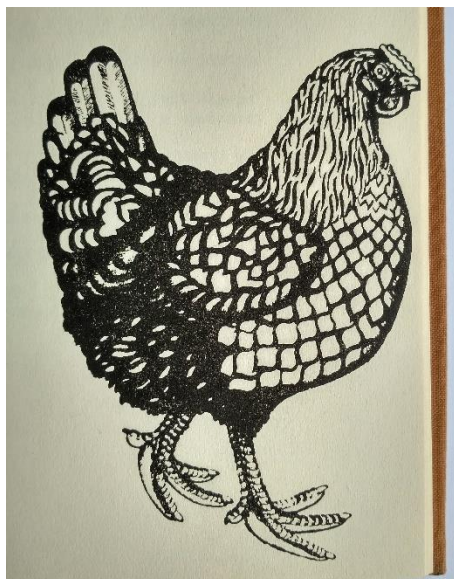
Obr. [98] František Hrubín, *Zlatá reneta*, Československý spisovatel, Praha 1964.

Obr. [99] Zdeněk Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v trávě*, Československý spisovatel, Praha 1965.

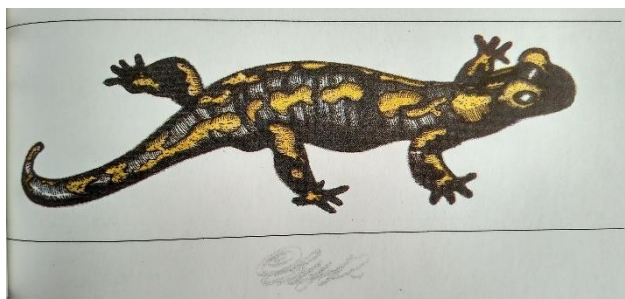
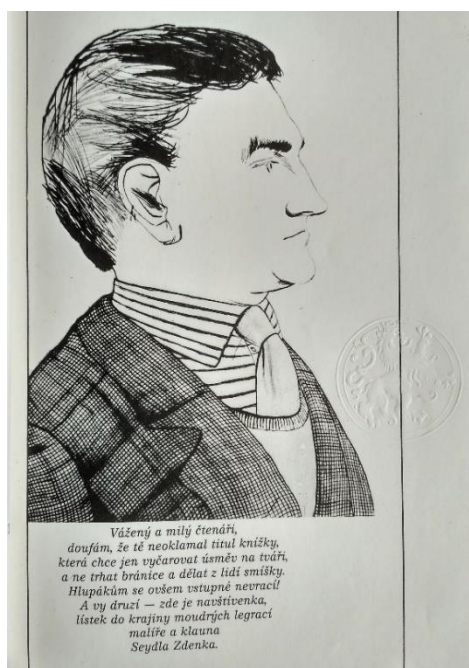
Obr. [100] Zdenek Seydl, Sedící žena, 1949, suchá jehla, papír, 338 × 175 mm, Alšova jihočeská galerie

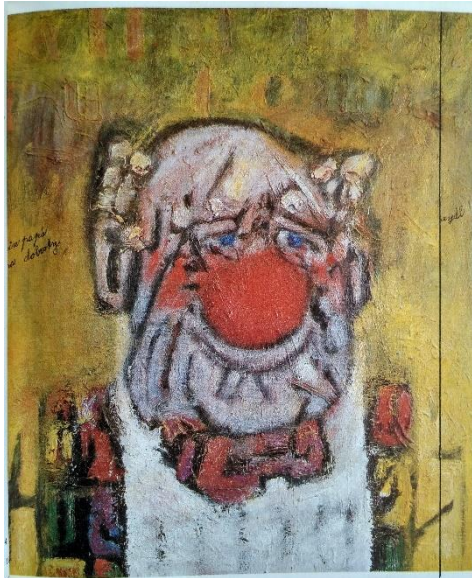
Obr. [101–102] Zdenek Seydl, *Co jsem viděl a slyšel v travě*, Československý spisovatel, Praha 1965.

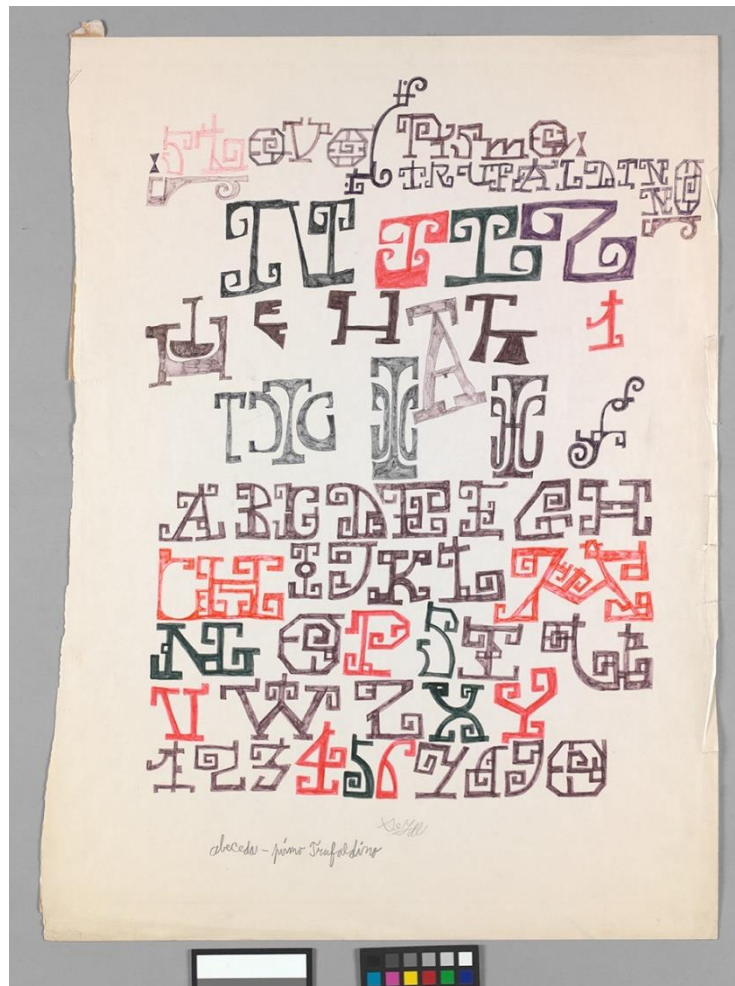
Obr. [103] Zdeněk Seydl, Manekýnka, 1966, černobílá litografie, papír, 450 × 312 mm, Moravská galerie v Brně

Obr. [104–105] Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Československý spisovatel, Praha 1984.

Obr. [106–107] Jiří Žáček, *LeGrando Grando*, Československý spisovatel, Praha 1984.

Obr. [108] Zdeněk Seydl, *Abeceda – Písmo Trufaldino*, 60. léta, fix, papír, 625 × 470 mm, Muzeum umění Olomouc

16 Anotace

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Eliška Burdová
Katedra:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Ilustrace Zdenka Seydla pro nakladatelství Odeon a Československý spisovatel
Název práce v angličtině:	Illustrations by Zdenek Seydl for the publisher's houses Odeon and Československý spisovatel
Anotace práce:	Tato bakalářská práce pojednává o životě a ilustrační tvorbě literárních děl Zdenka Seydla pro dospělé čtenáře z produkce nakladatelství Československý spisovatel a Odeon. Práce se soustřeďuje na Seydlovo pojetí ilustrací a jejich výtvarné ztvárnění. Předně nastiňuje a charakterizuje podobu ilustrací a vytyčuje důležité rysy ilustrátorského projevu Zdenka Seydla.
Klíčová slova:	Zdenek Seydl, ilustrace, nakladatelství, Odeon, Československý spisovatel
Anotace práce v angličtině:	This bachelor thesis deals with Zdenek Seydl's life and his illustrative creation of literary works for adult readers produced by publishing houses Československý spisovatel and Odeon. The work focuses on Seydl's concepts of illustrations and their artwork. The theses outlines and characterizes the form of illustrations and sets out important features of Zdenek Seydl's illustrating expression.
Klíčová slova v angličtině:	Zdenek Seydl, illustrations, publishing house, Odeon, Československý spisovatel
Rozsah práce:	90 s. (text 34 s., 83 437 znaků, obrazová příloha 37 s.)
Přílohy vázané k práci:	1 CD ROM s obrazovou přílohou
Jazyk práce:	Čeština